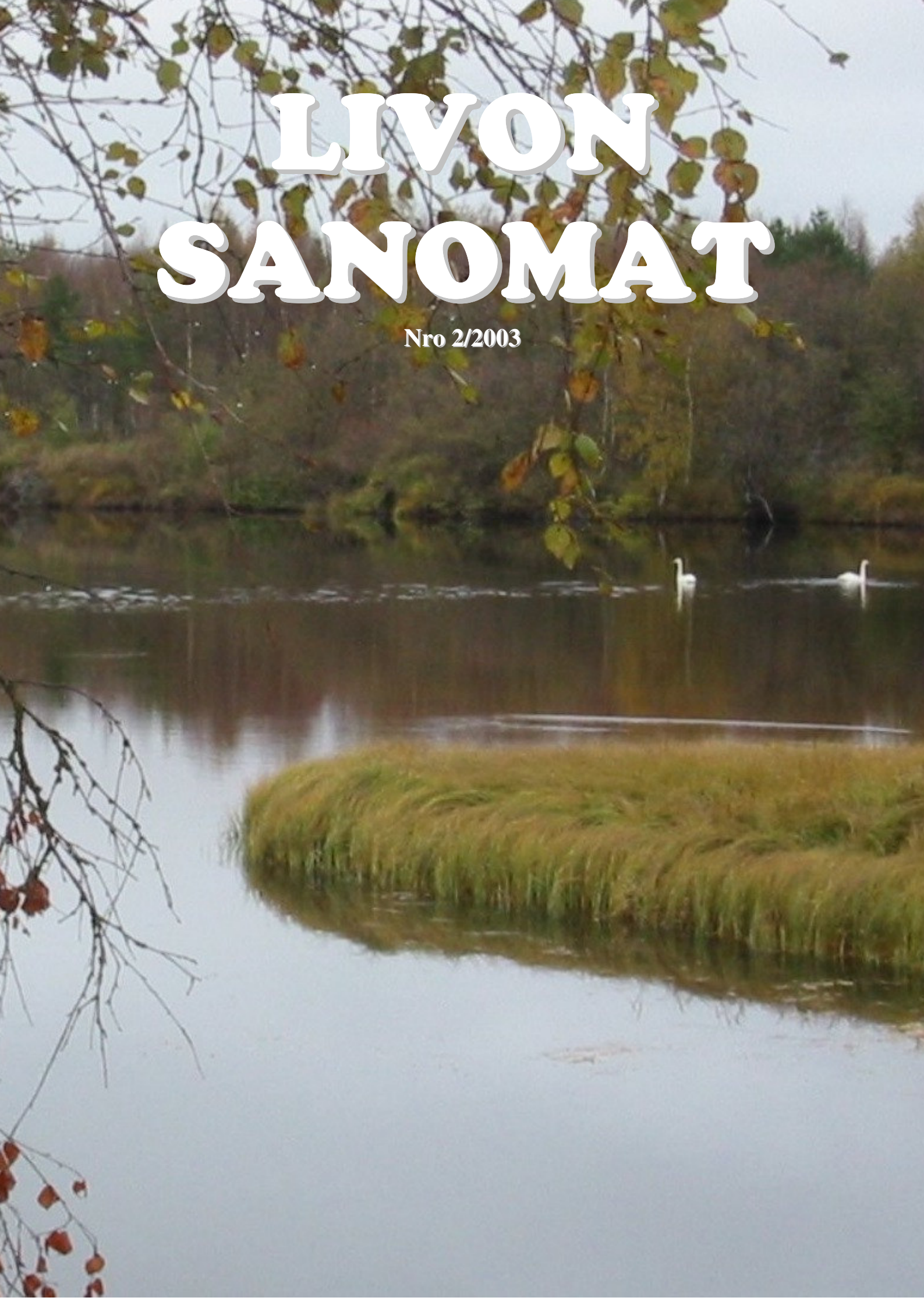

LIVON SANOMAT

Nro 2/2003

Sisällys

Kyläpäällikön terveiset	3
Livokas ry:n tiedot	4
Ensimmäinen kalareissuni	5
Metsästysseuran kuulumisia	9
Välittäjäorganisaation ohjausryhmä Livokkaalla!	10
Kesänalkajaisjumalanpalveluksessa	11
Livokkaan Juhannuskokot aattona 2003	12
Livon vanhat ovat kertoneet	13
Äitienväivät 2003.....	16
Kesäkuulumisia Livon lomalta 2003	17
Kesäarpajaiset	17
Livokkaan vieraana.....	18
Kotiapurinki	18
Kuvia nuotioillasta 11.6.2003	19
Kuvia syys- ja kirpputoripäivästä 23.8.2003	19
Elohölkä & onkikilpailut	20
Livo, lentopallo ja minä	21
Livoa nauttimassa!.....	23
Nostalgia Livo	24
Livon maa- ja kotitalousnaisten kuulumisia	30
Livon kylällä käynnissä olevat hankkeet	31
Rauhanyhdistyksen kuulumisia	32
Kyläsuunnitelman päivittämisen aika lähestyy	33
L A S T E N N U R K K A	34
”Muinaisia” asioita oppimassa	35
Hierontaa.....	39
Hiuksia leikataan Livolla	39
Livokas mainostaa	40
Palveluita:	42
Ilmoitustaulu	43
Livolla tapahtuu:	44

Pohjan Tähti

Koulutus- ja kehittämiskeskus

Puh. (08) 8202 386

-Tietokoneiden korjaus ja huolto

Kansikuva: Minna Perttu

Kyläpäällikön terveiset

Nyt kun lämmin kesä on vaihtumassa syksyyn, on meidän monien mielet ja ajatukset marjastuksessa ja metsästyksessä. Livokkaan kesä on ollut positiivisen vilkas; taas on touhuttu monissa asioissa ja paikoissa.

Kelkkauran eteneminen on ollut melkein yksin Pentin harteilla – me talkoomiehet on vähän laiskuttu, mutta parannetaanpa vauhtia syksyä kohti, että saataisiin ura valmiiksi. On toki muutama talkooporukka ollut kiitettävästikin liikkeellä, josta suuret kiitokset.

Seurojentalolle saatiin tänä kesänä rakennettua kuisti, josta kiitokset rakentajille. Sekä Minnan että Markon ansiosta, heidän omalla talkooporukalla, saatiin talo sisältäkin jo ihan näyttävään kuntoon. Talon osalta työt jatkuu ensi keväänä.

Talkooväki Talon remontissa

Romua, romua, romua...

Tänä kesänä toteutettiin myös romurautojen ja –autojen keräys, josta Livo taas kerran sai kiitosta oikein lehtien palstoilla. Kiitos teille Livokkaan jäsenet ym. Romunkeräyksen yhteydessä toteutettiin myös romuakkujen ja renkaiden keräys, joka on kyläseuran omalla kontolla. Romuakkuja kertyi toista sataa, renkaita rekkakuorma. Romuautojen ja naulojen keräyshän tehtiin yhdessä kunnan ja Kuusankoski Oy:n kanssa.

Erittäin paljon saatiin romua nurkista pois. Hyvä näin. Kyläkuva sen kun kaunistuu.

Vihdoin saatiin myös kylälle oikeat opasteet, josta kiitos kuuluu Tielaitokselle. Kylän kioskin, uimarannan ja kalastusopasteet kyläseura hommasi Välittäjäorganisaation kautta. Kiitoksia myös sinne päin. Näin Livokas toimii jatkossakin elikkä täysillä.

Puheenjohtaja kiittää kaikkia siitä tuesta, minkä olen jäseniltä saanut, aion lopettaa puheenjohtajan tehtävät henkilökohtaisista syistä.

Tulkaapa kaikki vuosikokoukseen valitsemaan uusi nuorekas puheenjohtaja!

P.S. Ei tämä niin pahalla mallilla ole.

Tv. Kyläpäällikkö

Livokas ry:n tiedot

Livokas ry:n yhteystiedot

Kirsiojantie 31
93220 LIVO
puh. 040-545 7162
puh./fax (08) 823 164 (tietotupa, kioski, kirpputori, suoramyynti, kirjasto)
Tilinro OP 536004-5158137
Jäsenmaksu 4 €/vuosi
kotisivun osoite: www.pudasjarvi.fi/kylat/livo
sähköpostiosoite: livokas@luukku.com

Hallitus

Puheenjohtaja Alpo Turpeinen	p. 0400 – 243 142	
Sihteeri Anni-Inkeri Törmänen	p. 040 – 545 7162	
Urpo Puhakka	p. 040 – 311 4125	
Ulla Salmela	p. 040 – 526 1897	
Virve Puolakanaho	p. 040 – 506 5194	
Vesa Salmela	p. 040 – 553 5741	
Minna Perttu	p. 040 – 504 9663	(Livokkaaseen liittyvät asiat: minna.perttu@pp.nic.fi , muut: minna.perttu@koillismaa.fi)

**KIOSKIN, KIRPPUTORIN, SUORAMYNNIN,
KIRJASTON JA TIETOTUVAN
AUKIOLOAJAT**

1.9. - 31.12.2003

**ma-ti, to - pe 12.00 - 18.00
la 10.00 - 18.00 (tietotupa 10.00 - 16.00)
ke, su SULJETTU**

Ensimmäinen kalareissuni

Lapsuus- ja nuoruusvuoteni vietin syntymäkodissani Livonkylän Kokossa. Harrastukseni liittyivät urheiluun ja nuorisoseuratoimintaan. Kalastukseenkin kiinnostuin jo aivan lapsesta lähtien. Isäni mukana olin usein airoisissa suotumiehenä hänen kokiessaan verkkoja tai lahnarysiä. Onkiminen mato-ongella oli mieluinen harrastus, jopa niin mieluinen, että olisin mieluummin onkinut silloinkin, kun meidät lapset komennettiin sipulimaalle kitkemään rikkaruohoja. Ensimmäisen todellisen kalareissun tein 11-vuotiaana Aintionojalle. Oikein viikon reissun kerrassaan.

Oli kesä, vuosi oli 1945. Isäni, vanhempi veljeni ja kaikki vanhemmat sisareni tekivät lähtöä Heiniojalle niitylle. Pysin mukaan, mutta sain isältäni hieman tylyn vastauksen.

- Oot sinä Nippe vielä liian pieni ja heiveröinen sinne Heiniojalle. Et sinä jaksa vielä niittää siipiviikatteella, eikä sulla oo siellä oikeen muutakaan tekemistä. Jää sinä kotiin vaarille ja Äidille kumppaniksi. Niitä täällä kotona vielä pelkällä viikatevarrella. Voithan sinä lähteä sitten ensi viikolla Aintionojalle. Siellä voit sitten vaikka onkia särkiä, jos et muutakaan vielä jaksa tehdä.

Isäni kannanotto oli masentava. Minäkö vielä niin heiveröinen, että niittäisin pelkällä varrella. Toki isän viimeinen lause lohdutti hieman ja tyydyinkin vielä jäämään kotiin vaarin seuraan. Heti niittymiesten lähdettyä hain navetan "porstuasta" oman pienen viikatevarteni. Vein sen isoisälleni ja sanoin, että siihen on laitettava terä.

- Nuorena se on vitsa väännettävä, totesi vaari, ja alkoi valita minulle sopivan pientä viikatteen terää. Pian viikate oli vartettuna ja yhdessä lähdimme Sältinkinotkoon opettelemaan niittämistä. Notko kasvoi vihvilää, joka oli helppoa niitettävää opettelijalle. Se viikko kului hitaasti, mutta tulihan se vihdoin lauantai ja niittymiehet kotiutuivat Heiniojalta. Sain tietää, että säät olivat suosineet heinätekijöitä ja Heiniojalla oli saatu kaikki niitettyä ja korjattua latoihin, mitä oli tarkoitus sille kesälle niittää. Ensi viikolla olisi vuorossa Aintionojalle lähtö.

Maanantiaamuna, kun niittymiehet alkoivat laitella eväskonttejaan lähtökuntoon, hain minäkin pienen paimenkonttini esille ja kyselin, mitä tähän minun konttiini laitetaan. Isä katsoi vilkaisi minuun ja sanoi, kuin vanhasta tottumuksesta:

- Et sinä vielä konttia tarvitse. Vaari tarvitsee apulaisen hevosen hoitamisessa ja äidilläkin pitää olla kippari-poika lehmien laiduntamisessa. Jää sinä vielä kotiin. Kyllä sinä vielä ehdit siellä sydänmaaniitylläkin olla ihan kyllästymiseen asti. Otin isän mielipiteen hyvin masentavana ja itkua vääntäen sanoin, että viime maanantainahan sovittiin, että saan lähteä Aintionojalle onkimaan särkiä.

- No lähde sitten, jos sinulla kuluu siellä koko viikon aika. Ei sieltä kukaan jouda sinua kesken viikon tuomaan kotiin, jos sinulla äitiä tulee ikävä. Oletko hakenut matoja valmiiksi?. Ei sinun konttiisi taida muuta tarvita laittaakaan, kuin onkivehkeet ja matopurkki. Tarvitaanhan siellä niityllä nuotionvahtiakin. Niilo saakin keittää hernekeitot iltaseksi. Vaikka vähän harmitti isän vähättelevä suhtautuminen minuun, nuorimpaan poikaansa, ilo mukaanpääsemisestä sai pian harmin unohtumaan ja ilmoitin, että matoja kyllä on jo haettuna. Tosin en ollut innoissani ajatellut, että matoja pitää olla viikon reissua varten paljon enemmän, kuin muutaman tunnin ahvenongella tarvitaan.

Pian olimme matkalla sydänmaaniitylle. Karjanpolkua astelimme perätysten, isäni edellä, sitten Aate-setäni, veli-Erkki, sitten minä, tottakai miesten perässä. Sitten seurasivat siskoni Martta, Aila ja Kerttu. Polku kulki Kivimaan yli Korteojalle, Mäntyniemelle ja sitten oltiinkin jo Jylhän polun haarassa. Valtion maan ja Salme-lan rajalinjan jälkeen polku haarautui kahteen suuntaan. Polun haarassa oli puuhun kiinnitetty laudanpala, jossa oli teksti: Konttilaan. Olin käynyt lemmiä metsälaitumelle ajaessani jo ennenkin täällä ja tiesin, että Konttilan kesäpolku menee Isollekankaalle, mutta Yliperkkiön niitypolku haarautuu tässä kohtaa vasemmalle. Jatkoimme siis niitypolkua Jylhään, siitä Nissinahoon ja sinne päästyämme pidimme levähdystauon. Pienen levähdystauon jälkeen olin jo kiirehtimässä toisia liikkeelle.

- Ei me joudeta täällä metsässä kovin kauan lorvailemaan, kun ollaan niitylle menossa. Ikäänkuin se niityllemeno olisi kiinnostanut. Ongelle sensijaan kiinnosti päästä mahdollisimmaman pian. Pian olimmekin taas

liikkeellä. Nissinahosta menimme suon yli kaartojuottia pitkin ja olimme kohta Soidinsaassa. Siitä taas kaartoja Mursunahoon. Nyt välkkyi oikealta Soidinlammen pinta ja ensimmäinen kysymykseni oli, saisiko siitä kalaa ja mitä kalaa siinä yleensä mahtaisi olla. Vanhemmat miehet kertoivat, että toki siinä haukia on, isojakin, mutta ovat kuuleman mukaan niin nirsoja syönnin suhteen, että harvoin siitä juuri saalista on kukaan saanut. Painoin mieleeni kaiken kuulemani ja ajattelin, että minä se vielä kesytän Soidinlammen hauet, kunhan vielä vähän tuota ikää kertyy lisää, että uskallan omin päin tänne asti kalalle tulla.

Mursunahon jälkeen olimme Lamminahossa, sitten Koistisenahossa ja puolen kilometrin rämetaipaleen jälkeen saavuimmekin vihdoon Aintionojalle. Matka oli tuntunut ensikertalaisesta pitkälle ja pitkähän se 11-vuotiaalle pojalle olikin, ei fyysisesti rasittava, matkaahan kertyi noin seitsemän kilometriä, mutta ongellepääsy jännitti mielessä niin, että malttamattomana olin jo odottanut perillepääsyä. Olimme nyt siis Yliperkkiön niittysaunalla ja olin jo lähdössä etsiskelemään onkivavaksi soveliasta nuorta koivuvimpaa, kun isä ilmoitti, että ensin haukkaamme voileivät ja sitten vasta vartamme viikatteet. Hätäisesti ennätin parit voileivät syömään, kun jo olin puukko kädessä menossa etsimään onkivapaa. Sopiva koivuvimpa löytyikin. Kuorin

sen tyviosan, laitoin "karhulangasta" siiman ja kotoa tuotu korkkitammenkaarvainen pullonkorkki sai toimia kohona. Vielä koukku siiman päähän, mato koukkuun ja niin menin puroon suuntaan sellaisella kiireellä, etten eteeni joutanut katsomaan. Astuin rantatörmän halkeamaan ja hyvä, etten sukeltanut puroon päistikään. Aintionoja oli näiltä kohdiltaan keskimäärin neljä metriä leveää, hyvin mutkaista puroa, ja mutkapaikoistaan leveys saattoi olla kymmenenkin metriä. Niittysaunan yläpuolella olijuuri tällainen leveä mutkaus, jossa vettäkin näytti olevan metrin verran. Siihen heitin onkeni ja aloin odottaa. Mitään ei tapahtunut. Korkki ei värähtänyt-kään ja aloin tulla jo levottomaksi. Maanantai oli vasta puolessa ja jos tämä puro onkin ihan tyhjä kaloista, minulle tulee pitkä viikko, kun onkiminenkaan ei huvita, jos yhtään tärppiä ei kuulu. Miehet olivat saaneet viikatteensa vartettua ja aloittaneet niittämisen siitä saunan ympäriltä. Pian sieltä kuuluikin utelu, syökö se kala. Kun ei kala syönyt, täytyi minun tunnustaa, ettei kyllä yhtään ole vielä lähtenyt.

- *On se ehkä kerran vähän nykkinyt, mutta ei tarttunut*, koetin jo pientä hätävalhettakin keksiä, lähinnä kai omaa mieltäni rauhoittaakseni.

- *Siirryhän seuraavaan mutkukseen, älä koko päivää samassa paikassa istu, ja anna syödä rauhassa, älä heti tempaise onkea ylös*, neuvoi Erkki-veli.

Lähdin neuvon mukaan etsimään seuraavaa poukamaa. Puro oli mutkausten väliltä virtavaa ja matalaa, joten niistä ei kannattanut edes yrittää onkimaan. Sadan metrin päässä oli seuraava mutkaus ja puro olikin tällä kohdalla harvinaisen leveä. Siirsin kohoa lisätäkseen syötin syvyyttä ja heitin ongen veteen. Kauan ei nyt tarvinnutkaan odotella, kun kohoa lähdettiin jo viemään. En viivytellyt hetkeäkään, vaan ryhdyin nostamaan onkea ylös. Hämmästykseni oli suuri, kala ei aikunutkaan nousta pintaan. Hyppäsin seisoalleni ja nostin sätkivän särjen rantaheinikkon. Viikatemiehetkin olivat huomanneet saaliini ja pian kuulinkin Erkin huutavan: - *Mitä sait?*

En joutanut vastaamaan. Irrotin särjen koukusta ja juoksin vielä villisti säkivä kala kädessäni näyttämään sitä niittymiehille.

- *En ikänä ole nähnyt näin suurta särkeä. Painaa se ainakin kilon*, arvioin minä hengästyneenä.

- *Tai ainakin se puoli kiloa painaa*, oikaisi setäni nauruaan pidätellen. *On todella pulska särki. Enpä minäkään muista, että olisin juuri isompaakaan nähnyt*. Noitahan ei tarvitse montakaan saada, kun jo keittokalat huomiseksi päiväateriaksi on turvattu.

Lähdin jatkamaan onkimista. Menin äskeiselle poukamalle, vaihdoin koukkuun uuden madon ja heitin taas ongen pyytämään. Pienen odottelun jälkeen koho painui taas pinnan alle. Nyt särki ei ollut niin kookas, kuin äskeinen, mutta kuitenkin sitä kokoluokkaa, etten ollut ennen koskaan näinkään suurta saanut. Nyt kalaa tuli aivan pieniä taukoja lukuunottamatta aivan mukavasti ja aika kului aivan siivillä. Olin lokoamassa saalistani pajuvitsoihin, siirtyäkseni taas seuraavaan onkipaikkaan, kun miehet huusivat onkimiestä teetauolle. Roikutin molemmissa käsissäni saalistani saunalle. Siellä isäni viritteli jo tulta nuotioon ja laittoi vesikattilan nuotion

ylle keittitankoon Teeveden kiehumista odotellessa setäni kävi niitynreunan koivikosta kaksi tuohilevyä ja tekaisi niistä tuotapikaa kaksi tuohirovetta.

- *Perkaahan saalis ja laita näistä toiseen kalat ja vähän suolaa ja panet ne yöksi kellariin. Toisen tuohisen voit ottaa huomenna mukaasi ongelle. Silloin ei sinun tarvitse pujottaa saalistasi pajuvitsoihin.*

- *Onko täällä kellarikin? Missä se on?*

- *Ei täällä mitään varsinaista kellaria toki ole, mutta tuo maakuoppa, jossa voirasioita säilytetään. Jos tuohinen ei siihen muuten sovi, niin on tuolla saunan vintissä lapio, sillä voit isontaa kuoppaa.*

- *Tätä toista tuokkosta minä tarvitsen vielä tänä päivänä. Minähän menen vielä ongelle heti, kun olen perkanut saaliini.*

- *Ei onnistu, sinunhan pitää jäädä nuotionvahdiksi. Minä laitan kuivalihan ja herneet tulelle ja sinun täytyy pitää hyvää huolta nuotiosta, etteivät herneet pala pohjaan. Ja siksi toiseksi, särkiä on nyt jo ihan riittävästi huomiseksi. Tämänpäiväiset keitämme huomenna ja syömmе ne päivällä voileipiен kanssa. Huomenna saat taas onkia seuraavan päivän keittokalat. Ei niitä kasaan kannata onkia.*

Harmitti. Että joskus täytyy pyytämistäkin säännöstellä, jotta saalista ei tulisi yli oman tarpeen. Tyydyin kuitenkin mukisematta tehtyyn työnjakoon. Oli oikeastaan ihan mukava puuhailla siinä nuotion ympärillä. Aikakin kului joutuisaan. En omistanut vielä kelloa, joten en tiennyt tarkkaan ajankulusta. Ihan ihmettelin, kun miehet huutelivat tullessaan, joko kokilla on illallinen katettuna. Kun niittyväki kokoontui saunalle, isä laittoi ensitöikseen tulet saunan kiukaaseen. Se oli taas uutta näin ensikertalaiselle. Sain pian selityksen, että saunassa on liian viileää nukkua, ellei kiuasta hieman lämmitetä. Söimme hernekeittoa siinä nuotion ympärillä istuen ja hyvältä maistuihin. En ole saanutkaan sitten lapsuusvuosien niin maukasta hernekeittoa, kuin siellä sydänmaaniityllä ollessamme. Herneet olivat keltaisia herneitä ja liha, jota keittoon laitettiin runsaana, oli seinäkuivattua lampaanlihaa. Sitä keitettiin ensin hiukan aikaa yhdessä herneiden kanssa, ja vesi vaihdettiin uuteen, jotta saatiin vähennettyä liiallista suolaa lihasta.

Syötyämme aloimme valmistella yöpuulle menemistä. Sekin uusi kokemus. Saunan peräseinustalla oli makuulaveri, "ritsi", jossa oli viime kesäisiä heiniä pehmusteina. Jokaisella nukkujalla oli oma nimikkotakkinsa, jonka voi aamuyöllä laittaa peitoksi, jos kylmä alkoi ahdistella. Kuulin siskoiltani, että isälläni oli tällaisessa toisarvoisessa käytössä hänen vihkipuvun takkinsa, joka oli ollut hänellä yllään juhannuksena vuonna 1924 Kuusamon kirkossa astuessaan aviosäätyyn. Kun tiedustelin isältä, kuinka hän on "raskinut" laittaa niin arvokkaan takin tällaiseen käyttöön, hän tuumaili naureskellen:

- *Minä kun en aikonut sitä toista kertaa tarvita siihen alkuperäiseen tarkoitukseenkaan, niin joutaahan se vaikka niittytakiksi.*

Uni tuli uskomattoman pian, vaikka ritsille kömpiessäni ajattelin, että on pitkä yö edessä, jos en osaa nukkua näin uusissa ja oudoissa oloissa. Heräsin siihen, että isä kantoi hyvältä tuoksuvan teekattilan saunaan ja herätteli niittymiehiä "saijun" juontiin. Kello oli vasta viiden tienoilla. Sain luvan jäädä vielä nukkumaan, kun toiset lähtivät niitylle. Heräsin uudelleen puoli seitsemän, kun Martta-sisko tuli keittämään talkkuna. Talkkuna oli paahdetuista ohranjyvistä jauhetuista keitettyä puuroa, jota sitten syötiin voisilmän kera.

Talkkuna-aamiaisen jälkeen oli vielä "pakollisen" ruokalevon aika. Kun niittymiehet lähtivät jatkamaan niittämistä, otin minä onkivehkeeni ja lähdin hankkimaan huomisen keittokalaja. Menin nyt samaan suuntaan niittymiesten kanssa. Vaikka en tunnustanutkaan toisille pelkoani, koin oloni yksin hieman orvoksi. Menin nyt suoraan Niskalanperkkiöön, jossa oli hyvin laajoja ojanmutkauksia. Sain niistä taas useita hyvin kookkaita särkiä. Kuulin veljeltäni, että vajaa puoli kilometriä ylempänä on vanha niittytammi, jonka alla on laaja ja hyvin syvä poukama. Siitä saisi varmaan hyvin särkiä. Lähdinkin sinne, eikä se tuottanut pettymystä. Pian oli tuokkonen aivan täynnä särkiä. Oli aika lähteä perkaamaan saalista. Mennessäni niittymiesten ohi saunalle, sain ohjeet kalojen keittämisestä. Kun olin saanut särjet perattua, virittelin nuotiotulet, laitoin kattilaan vettä ja

edellisen päivän saaliskalani siihen kiehumaan. Kun olin saanut kalat kiehumisen alkuun, minun piti sovitun ohjeen mukaan huutaa niittyväki syömään, mutta juuri, kun olin vetänyt oikein kunnolla keuhkoni täyteen ilmaa huutaakseni, näin jo niittymiesten lähestyvän aivan saunan lähellä. Pian pääsimme maistelemaan särkiä, ja vaikka ne mielestäni maistuivat vähemmän hyviltä, sain isältä ja sedältä kovasti kehuja kalojen erinomaisuudesta.

Kun ruoan jälkeen oli taas pakollinen ruokalepo pidetty, niittyväki teki lähtöä taas niittämään. Aioin lähteä ongelle, mutta isä sanoi, että kaloja pyydetään vain sen verran, kuin tulee syötyä. Aamupäivän saalis riittää kyllä hyvin taas huomiseksi. Iltapäiväteele asti minä sain mennä niittämään sillä isä oli varttanut minullekin oman viikatteen. Teetuokion jälkeen sainkin taas jäädä vartioimaan hernekeittokattilaa.

Seuraavana aamuna heti talkkuna-aamiaisen jälkeen päätin lähteä ongelle saunalta alavirtaan Välikorvelle päin. Veli-Erkiltä sain vihjeen, että Välikorvella puro on huomattavasti leveämpää, lumpeita kasvavaa suvantoa. Sieltä voisin saada myöskin ahvenia, joita en ollut vielä saanut yhtään. Meninkin suorinta tietä ison suvannon yläpäälle ja aloin onkia vasta, kun suvanto leveni leveämmäksi. Heitin matosyötin veteen ja hetken odottelun jälkeen koho painuikin pinnan alle siihen malliin, että osasin jo odottaa ahvenen olevan asialla. Näin olikin, ainakin kolmensadan gramman ahven potki pian rantasarakossa. Pian nostin toisen samankokoisen ahvenen ja hetken kuluttua kolmannen, nyt jo lähes puolikiloisen kyrmynsikan. Harmitti, etten heti ensimmäisenä päivänä ollut ymmärtänyt tulla tänne ahvensuvannolle. Nyt kuitenkin ahventen syönti loppui tältä kohtaa ja minun piti vaihtaa paikkaa. Eivät olleet ahvenet kotona tässäkin paikassa, vaan särjet jatkoivat taas syöntiä sitäkin innokkaammin. En ollut enää kiinnostunut särjistä ja vaihdoinkin pian taas paikkaa. Särki oli taas heti kiinni, mutta juuri, kun olin sitä nostamassa lumpeikon laidasta kuivalle maalle, meurahti lumpeikossa isompi kala, tavoitellen ongessani olevaa särkeä.

- Tokihan tämän saat, kun niin mielesi tekee, sanoin puoliääneen ja heitin vielä ongenkourussa rimpuilevan särjen takaisin vetteen. Välittömästi vesi loiskahti, kun hauki kävi taas särjen kimppuun. Tätä typeryyttä minun ei olisi tietenkään pitänyt tehdä, sillä heti, kun hauki oli saanut särjen suuhunsa, aloin nostamaan sitä ylös. Hauki pani vimmatusti vastaan ja hetken kuluttua seisoin rannalla vapa kädessä ihmettelemässä, kun ongessa olleen särjen lisäksi oli siiman päästä kadonnut myöskin koukku. Muistin, että paimenkonttissani on kyllä tulitikurasiassa ongenkoukkuja, mutta kontti on niittysaunalla melkein kilometrin päässä. Vaihtoehtoja ei ollut. Lähdin saunalle hakemaan onkeeni uutta koukkuja ja samalla perkkasin saaliskalani. Pian kuitenkin olin taas matkalla takaisin ahvenongelle. Nyt koin toisen yllätyksen. Kaivallessani matopurkkia, totesin, että purkista löytyi enää kolme matoa. Päätin olla säästeliäs ja käyttää madot tarkoin, mutta aloitettuani onkimisen sain taas heti pelkkiä kookkaita ahvenia. Isokokoiset ahvenet tekivät madosta pian selvää jälkeä ja kuuden saaliskalan jälkeen totesin matopurkkini aivan tyhjäksi.

Harmitti, mutta ei auttanut mikään. Olin alkuinnostuksen vallassa käyttänyt matoja säästelemättä ja alunpitäenkin varannut viikon kalaretkelle aivan liian vähän matoja. Loppuviikon sainkin olla niittymiesten mukana niityllä, paitsi tietysti iltapäivät, jolloin vartioin hernekeittokattilaa.

Palasin vuosien kuluessa vielä usein kalalle tänne samaiselle purolle. Useina kesinä ongin vielä niityllä ollessani ahvenia ja joskus särkiäkin, mutta myöhemmin kalastelin pääasiassa haukia. Vaikka tämän ensimmäisen todellisen erämaakalareissuni saaliskalat olivat vaatimattomasti pääosiltaan särkiä, sain tältä retkeltäni sytykkeen, jota ei ole kyennyt mikään sammuttamaan. Saaliskalat vain ovat vaihtuneet särjistä ahveniksi, sitten hauiksi. Miehen ikään ehdittyäni saalistuksen kohde vaihtui lohensukuun, ensin harjukseen, sitten tammukaan ja takaisin harjukseen ja taimeneen.

Tällä ensimmäisellä niitty- ja kalaretkellä kiinnostukseni heräsi myöskin paikallishistoriaan. Kotiin palattuamme kertailin niitypolun reitin nimistöä. Ihmettelin, mistä johtuvat reitin varrella olevien mänty- ja koivuvaltaisten kankaiden nimissä olevat aho-päätteet. Silloin en saanut asialle tyydyttävää selitystä, mutta myöhemmällä iälläni paneuduin asiaan uudelleen ja sain nimistölle selityksen.

Metsästysseuran kuulumisia

Näin se kesä vierähti ja on aika jälleen aloittaa metsästysharrastukset. Ensimmäisenä pitää sovitella, sopiiko metsästyskampeet enää päälle, sillä kesän aikana on voinut tulla muuan kilo lisää takin alle. Vaatteet kun on saatu sovitettua on aika laittaa metsästysluvut kuntoon. Metsästyskortti pitää maksaa sekä seuran jäsenmaksu suorittaa tai hommata vieraslupa. Sitten on aika tarkistaa aseet ja käydä kohistamassa kiväärit, sillä kaikki nämä kun on kunnossa voi hyvällä mielellä lähteä metsästämään.

Metsästysseura järjesti tänä kesänä kolmet tanssit seurojen talolla, joissa tanssijoita oli ihan mukavasti. Saatiin tanssia ja pyörähellä elävän musiikin lumoissa. Jos nälkä tuli, niin ei muuta kuin Eskon makkarapuotiin, joka oli ulkona odottelemassa makkaroineen ja muine lisukkeineen.

Livon metsästysseuran yleinen kokous pidettiin Livon koululla 10.8. 2003 klo 12.00. Näin meitä mettän miehiä oli saapunut paikalle parisenkymmentä vaikuttamaan ja päättämään seuran asioista. Siinä ennen kokousta juteltiin ja rupateltiin niitä ja näitä. Siinä lomassa hörpättiin mukit kahvia keksien kera.

Pojat heiluttelee haravoita

Nuorimmat polttopuuhommissa

Tässäpä tärkeimmät kuulumiset kokouksesta: Päätettiin pitää lupamaksut entisellään; jäsenmaksu 5 €, vieraslupa 10 €/vuorokausi sekä 25 € kausi. Saalistilastojen palauttamatta jättäneiltä lupamaksu on kaksinkertainen. Saalismäärä on ilmoitettava Uusi-Illikaisen Esalle 10.1.2004 mennessä. Samalla päätettiin rauhoittaa koppelo. Metsoja saa pyytää vain yhden. Luvanmyyjiksi valittiin yksimielisesti Niilo Kokko, Eero Niemi, Kalle Perttu sekä Esa Uusi-Illikainen. Päätettiin järjestää talvela joskus helmikuun lopulla pilkkikisat.

Haluaisin kiittää tasapuolisesti kaikkia, jotka ovat osallistuneet talkoihin niin tanssijärjestelyissä, siivoustalkoissa kodan ympäristössä (josta tämän jutun kuvasato on poimitu) kuin muissakin metsästysseuran toiminnoissa. Toivotan kaikille hyvää metsästyskautta sekä varovaisuutta metsässä liikkessa.

Terveisin,

Talkoiden päätteeksi makara sekä nokipannukahvi maullaan.

Vesa Salmela

Välittäjäorganisaation ohjausryhmä Livokkaalla!

TE-keskuksen rahoittamassa ESR-hankkeessa Välittäjäorganisaatio Pohjois-Suomen tavoite I -alueella toimii viisitoista toiminnallista osaprojektia Lapin, Pohjois-Pohjanmaan, Keski-Suomen ja Keski-Pohjanmaan seutukunnissa. Tavoitteena on lisätä seurantalosten ja alueen aktiviteetteja uusilla toimintamuodoilla, syventää olemassa olevia toimintoja, työllistää nuoria ja pitkäaikaistyöttömiä sekä mahdollisesti kokeilutoiminnan myötä luoda pienyritystoimintaa kyliin. Kaikkien osaprojektien sisällöt ovat erilaisia ja syntyneet paikalliset tarpeet ja resurssit huomioon ottaen. Livokas ry:n Livolla tehdään työtä ilolla - osaprojekti on yksi neljästä Pohjois-Pohjanmaalla toimivasta osaprojektista. Muut kolme sijaitsevat Pyhäjärvellä, Yli-Livolla ja Kuivaniemessä. Välittäjäorganisaatiotoiminta käynnistyi 1.9.2001 ja päättyy 31.12.2003.

Välittäjäorganisaation ohjausryhmä kävi tutustumassa Livokas ry:n toimintaan 2.6.2003. Puheenjohtaja Alpo Turpeinen kertoi ohjausryhmäläisille menestyksellisestä eri yhdistysten ja kunnan kanssa verkottumisesta, mikä on edesauttanut osaprojektitoiminnan tulosten synnyssä. Hän esitteli kirjasto-, kotiapu-, kirpputori- ja suoramyyntitoiminnan, joiden kautta on luotu ja viritelty uusia toiminnan tehostamisen muotoja. Hankkeella saavutetut tulokset ovat lisänneet kylän vireyttä ja halua puhaltaa yhteiseen hiileen. Varsinaisen ohjausryhmän jäsenille ensimmäinen osaprojektikäynti antoi positiivisen kuvan suurelta osin vapaaehtoisvoimin toteutetusta hankkeesta, paikallisesta osaamisesta ja kylien mahdollisuuksista kehittyä.

Livokkaan kahviossa 2.6.2003 vasemmalta lähtien Livokas ry:n edustaja Vesa Salmela, välittäjäorganisaation projektipäällikkö Maria-Liisa Malvalehto, Suomen Nuorisoseurojen Liitto ry:n pääsihteeri Tuija Sivonen, Kansantalosten Liitto ry:n hallituksen jäsen Raimo Puikko, Työministeriön ylitarkastaja Jaana Neitiniemi, Lapin TE-keskuksen ESR-koordinaattori Liisa Irri ja Livokas ry:n puheenjohtaja Alpo Turpeinen.

Yhteistyöterveisin

Maikki (Maria-Liisa Malvalehto, projektipäällikkö)

Kesänalkajaisjumalanpalveluksessa

Meidän perheen vanhalla autonruppanalla on semmoinen taipumus, että kun kevät tulee, sen nokka kääntyy helposti Livoa kohti. Niin sille kävi myös sinä viikonloppuna, jona kesäloma koulussa alkoi.

Kuin juhlavana lähtölaukauksena kesän alkamiselle oli Livon koululle järjestetty jumalanpalvelus, jota joku taisi hartaushetkeksikin kutsua. Enemmänkin olisi sakkia mahtunut koulun hulppeaan saliin, mutta olihan meitä sentään jokaiselle penkille monta istujaa.

Kanttori Piiraisen johdolla aloitusvirsi kajahti oikein mallikkaasti, ainahan Livolla on laulaa osattu! Pappi Suutarin puheen aikana pienimpien kuulijoiden peppu taisi vähän paikkaakin vaihtaa ja osa sanoista mennä ohi korvien. Mutta tarkkaavainen kuuntelija sai kuulla lohdullista ja iloa antavaa puhetta luonnon kauneudesta ja Korkeimman suuresta siunauksesta.

Päivän tekstin luki naapurimökin Alpo. Eipä tainnut paljon virheitä tulla, eivätkä sanatkaan kangerrelleet, vaikka mies tunnusti jännittäneensä suunnilleen saman verran kuin vihillä ollessaan.

Kevään ja kesän kauniita virsiä ja lauluja lauloimme antaumuksella monta pinoon, kun olimme kerran vauhtiin päässeet. Ja tulihan se aurinkokin esiin kuin uteliaisuuttaan katsomaan, ketkä siellä niin komeasti veisaavat.

Kirkkokahvien ja –mehujen jälkeen esittelivät Kurenalta tulleet vieraat vanhuksille suunnitteilla olevaa palvelua.

Virallisen osuuden loputtua täytti kotoinen puheensorina koulun salin, kun kuulumisia vaihdettiin puolin ja toisin. Osa meistä kävi lopuksi vielä kirpputorillakin hakemassa lomavaatteita pilkkahintaan.

Kauniin Livon kesä sai jumalanpalveluksesta arvoisensa alun ja pienimmätkin sanankuulijat kirmasivat tyytyväisinä kesälaitumilleen.

Pirjo

Livokkaan Juhannuskokot aattona 2003

Ihmettelin Juhannusaattona ilmoitustaululla ollutta ilmoitusta, että juhannuskokko sytytetään kello 20.00, eli kaksi kahdeksan aikaan. Emme kunnolla kerinneet kylpeä ja nauttia juhannusruiuista, kun piti rientää kokon sytytykseen.

Niinpä kerääntyi Livon sillalle kymmenpäinen ihmisjoukko katsomaan, kuinka aikainen juhannuskokko syttyy. Kokko oli kerätty kosken rannalle turvalliseen paikkaan tulen leviämisen varalta. Katsojat saivat ihailla kokon polttoa sillalta käsin. Kokkoon tarvittu puutavara ja muut palavat aineet oli pitkin juhannusviikkoa kerätty kasaan odottamaan sytytyshetkeä.

Ilma oli kaunis ja kuiva. Ihmiset jännittivät, että sytytykö tämä juhannuskokko näin aikaisin. Livolaiset eivät ottaneet tätä aikaista sytytyshetkeä tosissaan, koska sillalla seisokeli vain kymmenkunta ihmistä. (Päätimme siinä hiljaisesti, että sytytetään toinen kokko keskiyön lähellä.)

Mutta kellon lyödessä 20.00 leimahti sytytysneste kuvassa risukasassa iloisesti ja isosti palamaan. Yleisö hurrasi silloilla. Livon kaunisääniset naiset lauloivat kesäisiä iloisia lauluja, kokko roihusi korkeana liekinä tyyneen juhannusiltaan auringon kauniisti paistaessa ja lämmittäessä juhannuksen vastaanottajia.

Mutta ei, eivät olleet ihmiset tyytyväisiä aikaiseen kokon polttamiseen. Heti liekin pienennyttyä päätettiin, että uusi kokko kerätään heti ja poltetaan se yöllä. Saatiin muutama peräkärriäinen henkilöauto sekä metsästä puita ja kantoja uuteen kokkoon.

Ennen puoltayötä oli uusi juhannuskokko Livojoen törmällä valmiina sytytettäväksi. Makkaranpaistonuotio roihusi laavun tulisijassa ja makkaroita paistettiin puoltayötä odotellessa. Juhannuksen vastaanottajia oli kerääntynyt laavulle ja sillalle suuret joukot kyläläisiä, mökkiläisiä, kylän vieraita ja lomalaisia. Oli lapsia ja aikuisia iloisia ihmisiä. Naureskeltiin vähän sille aikaisin poltetulle kokolle ja päätettiin, että Juhannuskokko kuuluu polttaa puolenyön tienoissa oikeata juhannusta vastaanottaessa.

Kellon lähestyessä keskiyötä leimahti uuteen, mm. tervaskanoinista kerättyyn kokkoon mahtava roihu. Kesäyöhön kajahti hurja hurraa-huuto. Kansa pääsi virittäytymään oikeaan Juhannustunnelmaan. Laulut kajahtelivat kesäyöhön, vitsinikkarit pääsivät valloilleen ja nauruhermot olivat herkällä mallilla. Otettiin vastaan Suomen suvi ja alkoi juhannuspyhän aamuyö jokaiselle iloiselle juhlijalle. Siirryttiin jatkamaan juhlia tai menttiin nukkumaan, joka malttoi. Moni ei kuitenkaan tainnut joutaa nukkumaan.

Vielä väliyön juhlissa muisteltiin edellisen illan kahta kokonpolttoa - tapahtumaa, joka jäi aika monen livolaisen mieleen yhtenä erilaisena juhannusaattona.

Esko

Livon vanhat ovat kertoneet...

Aino Perttu, eli Perttulan emäntä Livolta. Haastattelu tehtiin 15.5.1995, jolloin Aino oli 88-vuotias:

Aino Perttu

Nykyinen Perttulan talo on rakennettu vuonna 1922 entisen Komppulan talon paikalle (Juho Laakkosen talo). Juhon emäntä oli kotoisin Tiinalasta (Puhakka).

Äiti oli Salmelasta syntyisin. Salmelaisia asui useammassa talossa jokitor-mällä. kokko oli sammaa taloa ja se erotettiin paljon aikaisemmin. Kotona oli pirtti ja kaksi kamaria, pikkuköökki sekä etteinen. Navetassa oli neljä leh-mää.

Lapsuudesta muistan, että leikittiin ”Toisten” poikain ja tyttären (=naapurin talon pojat) kanssa, leikittiin talosilla ja oltiin ongella. Oli kaksi Salamelan taloa ja yhteinen pihapiiri. Kärrytie kulki talojen välistä kuin sola ja molemmat taloista sanontaa ”mennään toisille”.

Lapsena kotona teetettiin vähän töitä. Koulukinhan se myöskin alkoi. Aikui-set miehet tekivät metsätöitä. Naiset hoitivat huushollin ja karjan sekä teki-vät käsitöitä, karttaamista ja kehräämistä. Lapsena oli mukava panna nuk-kumaan ja kuunnella, kun äitikehräsi, rukki hyrisi, piisissä oli tuli ja isä teki rekiä. Rospuuttoaikana miehet tekivät ja korjasivat rekiä ja muita kampeita. Syksyisin isä haki tarvepuut ylikuulla metästä, etteivät sinne lahovais. Jos puut otettiin alakuulla, niin ne tulivat sinisiksi, niistä ei ollut rakennuspuiksi.

Lapsena leikittiin kivilehmillä, tehtiin kivinavetoita ja sinne laitettiin kivilehmet. Ulpukoista tehtiin navettaan siat. Nuket tehtiin ite ja niillä leikittiin. Ukonkääpää leikittiin: ”Täältä tulee ukonkääpä, naapurista tulee akankääpä” Leikittiin myös ”Kätken kiveä, sotken savea...” –arvausleikkiä.

1917 Livolla alkoi koulu. Olin oikein innostunut kun sain aloittaa koulun. Oin ensimmäisiä oppilaita, koulua aloittaessani olin 10-vuotias. Oppilaita oli paljon ja kaikenikäisiä. Opettajia oli vain yksi, Iiris Haataja, kah-tena talavena. Sitte tuli Marja Ojala. Koulu alkoi Illikaisen rakennuksessa. Koulussa opittiin uskontoa, las-kentoa, kaunokirjoitusta, historiaa ja maantietoa. Koulu oli yheksästä kolomeen, välitunnit oli. Ruokana oli lämmin keitto; leipä ja särvin vietiin ite. Kankaan mummi keitti ruoan. koululaisilla piti olla joskus apuna keittäjällä tiskissä. Ensimmäisen päästötodistuksen sai kuusi oppilasta, Nurmela, Kalle koivukangas, Erkki Illikainen, Aino Puhakka, Selma Uusi-Illikainen ja minä.

Ensimmäisen kerran kävin Kurenalla hevosella, isän ja äidin kanssa. Mikkeli ja pääsiäinen oli erikoisesti nuorten juhla. Juhannus oli enemmän vanhempien juhla. Silloin käytiin kirkolla. Kirkon luona oli talollisia omia aittoja, joissa voitiin yöpyä. Lisäksi yövyttiin Paavolan pirtissä ja Selepakassa. Kun Paavolan pirttiin ei ennää sopinu, sano Einari: ”Menkää Helepakkaan, kyllä häppi pittää”.

Oulussa kävin ensimmäisen kerran kihlamarkkinoilla, 19-vuotiaana. Naperon Kalle ajoi Juntusen omistamaa ”sekajunaa”, jolla matkaan lähdettiin Livolta. Oli jo myöhä, kun tultiin Oulusta Kurenalle, piti jäähä sinne yöksi. Poroputtaalta saatiin yösiija.

Perttulan Eevert oli ollut tuttu lapsesta saakka, Eepi oli syntynyt Pertussa...Seurusteltiin vuosi- pari, ennen kun menttiin kihloihin. Kirkkoherra Kipinä vihki meijät pappilan kansliassa. Häitä vietettiin kotona Salmelasa. Aika paljon kyläläisiä oli juhlassa. Seuraavana aamuna piti lähtyä kiireesti niitylle. Yliniitylle menttiin veneellä, matkaa kerty parikymmentä kilometriä. Niityllä oltiin viikko ja Ylitalon Matti oli kolmantena. Heinän-tekoaika kesti monta viikkoa. Nissin Hilda sanoi, että seitsemän viikkoa kesti Perttulassa heinänteko enimmil-lään, sadekesinä. Murtovaarassa oli meillä heinälato, jonka seinähirressä luki, että viimeiset ruoat kannettiin

viimeinen syyskuuta. Kelloja ei silloin ollu. Niittämään lähetettiin jo aikaisin aamulla, auringon noustessa. Heinäniityllä oltiin auringonlaskuun.

Marjoja ei tahtonut keritä poimimaan, varsinkaan hilloja heinäntekoaikana. Monesti aamutuimaan piti mennä marjaan, kun vanhaemäntä kahto lapsia ja puolisen jäläkeen luokoa ottamaan; sen jäläkeen vielä lypsymyelle. Talloustyöt tehtiin siinä sivussa ja lapset samaten ja sitte nukuttiin jos ehittiin. Kesävieraitahi oli ja niitä piti passata. Lehmien ollessa ulukoniityllä ne saattoivat tulla vasta puolenyön maissa ja sitte vasta päästiin lypsämään. Maito piti laittaa, pestä lypsyastiat ja meijäri. Puhakassa lehmät tuli navetalle ajossa, sanovat että Anni osasi laittaa kellokkaan niin, että se tuli ajossa kotiin.

Aamulla keitettiin maitokeitto ja riisivelli vuorottain, kello seittemän ja sitä sanottiin eineeksi. Riisivelli suurustettiin ohra- ja vehnäjäuholla. Ohrat kasvatettiin kotona ja vehnät ostettiin. Leipä leivottiin kotona ja voi kirnuttiin. Liha oli omasta takkaa.

Puolinen oli kahentoista ja yhen välillä, liharuokaa enimmäkseen. Eineen ja puolisen välillä oli kymmenen kahvi. Iltapäiväkahvi oli kolomen maissa. Heinäaikana syötiin illanmooli, viijen maissa. Silloin otettiin voileipää, niin sanottua kuivaruokaa. Sitten oltiin vielä niityllä ja sen jäläkeen syötiin iltanen. Tavallisempia leipomuksia olivat rieska ja ruisleipä. Ruisleipää leivottiin keväisin koko kesäksi. Leipä leivottiin ohueksi ja kuivatettiin kolome päivää orressa, kuumassa pirtissä ja sitten vietiin puoviin, jossa ne nuoskuvat makeiksi kesäleiviksi. Leivän leivonta kesti pari viikkoa. Leipä tuli sataviisikymmentäkin...

Kesäisin leivottiin viikonlopuksi pullaa. Perunalimppua leivottiin syksyisin. Juhlaruoat eivät eronneet tavallisista arkiruuista. Lihaa paistettiin joulun alla. Makkaraa tehtiin teurastusaikana poronsuoleen, se oli miesten tehtävä ja ne teki sen pyhäamuna. Kaikki teurasjätteet pestiin ja poltettiin. Jätteet palvattiin saunassa ja sen jälkeen vasta keitettiin keitoiksi; keitettiin palavalihavelliä, mikä oli hyvää. Lihaa palvattiin myös saunassa.

Talveksi lihat suolattiin. Kevättalvella lihat kuivatettiin seinällä. Siat teurastettiin sitten kun pakkaset tulivat, ettei tarvinnut kaikkia suolata. Sianpaistit laitettiin kuiviinsuoloihin kerroksittain. Sianlihaviipaleet olivat hyvää suolakkaa heinäniityllä syvänmaalla.

Lauantaipäivät oli siivouspäiviä, joku naisista jäi siivoamaan ja luutuamaan. Minä jäin enimmäkseen, koska oli pieniä lapsia. Juoksun kanssa sai mennä. Saunanlämmitys oli meillä isotöinen; vesi piti kantaa korenoilla allaalta joista, jyrkän törmän alta. Matti oli minulla apuna.

Kankaat tehtiin alusta alkain kotona. Oon kutonu puuvillaa kesäläningeiksi; puolivillasesta tehtiin muut kankaat. Villat saatiin lampaista, kehrättiin mustaa ja valkosta lankaa, harmaata saatiin kun sekoitettiin mustaa ja valkoista. Muita väriä saatiin kun kotona värjättiin ostoväreillä. Vielä vanhempaan aikaan kun loimia kehrättiin, ne piti kehrätä kieräksi, sormia piti kastella vedessä (villa meni kosteiden sormien läpi). Ennen kun kudottiin kotitekoista sarkaa, se oli tosi lujaa, ei kastunutkaa herkästi. Pellavaa kasvatettiin hyvin vähän.

Miehet tekivät mm. reet ja astiat sekä korjasivat niitä iltapuhteella. Kynttilöitä tehtiin kun olin vielä kotona, tyttössä. Joka talossa oli sen verran suutaria että saatiin kengät korjattua. Nurkkalainen (Kustaa Kokko) oli varsinainen kyläsuutari Livolla. Puuseppiä oli mm. Karikon Kalle, joka teki töitään kotona, mutta meillä oli Iikka Hyttinen. Mm. meidän ensimmäiset ikkunapokat olivat Tikan tekemät ja olivat hyvät. Etilän Ukko ja Juutisen vanhaisä tekivät ruumisarkkuja.

Joki on ollut monesti haittana Livolla kanssakäyntiin joen kahta puolta. Kanervan Ruusa sanoikin kerran että "On se hankaletta, kun tuo Jordan on tuossa välillä". Varsinkin silloin kun oli venekuljetus ennen siltaa.

Verrattuna "ennenaikaiseen elämään" oltiin kait sitä aivan tyytyväisiä, ei osattu kaivata muutakaan. Nythän se hyvää aikaa on. Tahallaan sitä ihminen on tyytymätön.

Hyvin hämärästi muistan vuoden 1917 sotaa. Viljaa ainakin kätkettiin silloinkin, meiltäkin vietiin puojinvintille jyväsäkit piiloon. Sota-aika oli ikävää aikaa muutenkin, kun miehet vietiin "sinne" ja tänne jäivät vain naiset ja lapset. Naiset joutuivat tekemään kaikki työt. Kaikkein ikävintä oli se pimeys kun kaikki ikkunat piti pimentää, ulos ei saanut näkyä mistään valoa. Varsinkin hevosen ruokkiminen pimiässä tallissa oli hirviää.

Talvisodan aikana tulivat evakot Kuusamosta heti kun sota alkoi. Evakkojen tullessa koululle tarvittiin kovasti apuvoimia. Pertun Hilda oli lottana sekä aputyövoimana että ilmatorjunnassa. Pommikoneet lensivät Livon ylitse ja se pelotti ihmisiä. Evakot jaettiin koululta eri talloihin. Meille tuli viisihenkinen perhe – kaksi tytärtä kaksi poikaa ja äiti, isähän oli sodassa. Perhe oli kotoisin Kuusamon Lämsänkylästä, aivan itärajalta. Evakot tulivat Posion ja Sarakylän kautta. Alkuun he olivat talon ruuissa, myöhemmin he siirtyivät omiin ruokiin. Evakot palasivat koteihinsa Kuusamoon välirauhan aikana. Evakkolapset ehtivät käymään koulua Livolla ja koulunkäyntiä jatkettiin kevättalvella. Keväällä koulua käytiin viisi viikkoa kesään saakka. Martta Tolonen oli opettajana.

Ylitimon Matti oli meillä kortteeria (liian vanha sotaan), hän korjasi meille kenkiä. Meillä oli puojinvintillä vanhoja kenkäräjoja, Matti niitä korjasi, tervasi, vennäsi ja laitto niitä kuntoon. Matti huoliti meidän kengät, talossa oli aina aamulla kuivat kengät, puhtaat ja ehjät. Melkeen joka talossa oli Livolla näitä ”korjausmiehiä”. Kesäapulaisia sanottiin kesämieheksi, olivat ne miehiä tai naisia. Naisia oli myös useammassa talossa apulaisena.

Lapsivuode oli emännälle ainoa loma, pari viikkoa sai levähdellä ja vanhaemäntä sanoi, ettei neljään viikkoon tarvitse mennä navettaan. Pyykkihomma oli kova homma, varsinkin lapsipaikassa. Ei ollut koneita eikä kertakäyttövaippoja, kaikki rievut piti pestä. Meillä oli huono vesi, se piti sulattaa lumesta. Hellanlajilla kiehui joka päivä lapsenpyykin. Rievut tehtiin miesten paitojen helmoista. Ensimmäiset äitiyspakkaukset sodan jälkeen olivat paperia. Pakkaukset annettiin äyrimäärän mukaan. Jossain vaiheessa olivat erikseen äidin- ja lapsenpakkaukset. Ennen sotia pakkauksessa oli kangasvaatteita.

Livon naisosasto perustettiin silloin kun maamiesseurakin/alaosasto. Naisosasto piti ompelu- ja kutomakursseja. Pertussa oli ensimmäiset kutomakurssit. Ensimmäinen kerhoneuvoja oli Anni Vuolle, nykyinen Törmänen. Törmänen oli tuonut Livolle viinimarjapensaita ja kaikenlaisia juureksia viljeltiin. Anni piti vihannes- ja juureskursseja. Ruokaa laitettiin kursseilla ja se oli hyvää. Sota-aikana pidettiin tallukkakursseja.

Seuroja pidettiin päiväkausia kokossa, Pertussa, Lyybekissä ja Juutisessa. Maamiesseura piti juhlia; hiihtokilpailuja pidettiin myös, isojakin. Kotijuhlia pidettiin ja syntymäpäiviä.

Rippikoulua kävin Hilturannassa, kaksi viikkoa sen takia kun olin käynyt kansakoulun, muuten rippikoulu oli kaksi viikkoa syksyllä ja kaksi keväällä. Koulua käytiin Hilturannan vanhassa pirtissä. Riekissä olin kortteeria.

Siihen aikaan ihmiset kuolivat enimmäkseen kotona. Ruumis vietiin ensiksi riiehen tai saunaan, sitten kirkolle tapuliin. Hevoskyydillä ”liinaluokilla” (hevosella ei saanut olla tiukuja) ja vanhempaan aikaan vainajia kuljettiin kesäisin veneellä kirkolle. Myöhemmin kun Virkku-Matilla oli auto se oli niin iso ja astinlauta myös niin leveä, että siihen ruumisarkun saattoi sitoa kiinni ja kuljettaa siinä kirkolle. Parantajia ei kovin monia Livolla ollut, Kyngäs-Matti on saanut parantumaan ihottumia.

Posti on kulkenut minun muistin aikana hevosella, myöhemmin autolla. Pöhölän Aleks on kuljettanut pitkän aikaa postia hevosella. Aikaisemmin postia kuljettiin suksilla. Posti tuotiin hevosella Etilään ja siitä kyläläiset hakivat postinsa. Etilä oli muutenkin nuorten kokoontumispaikka jo Etilän Ukon aikana ja myöhemminkin Vappu-emäntä tykkäsi nuorista.

Kevättalven töihin kuului mm. lannanajo pellolle. Lannoitteena oli karjanlanta. Reellä ajettiin isompaan kaasaan, sitten toukotöitten aikaan niitä levitettiin pelloille kärryillä. Vilja kylvettiin. Syksyllä viljat leikattiin sirpillä. Naiset sitoivat viljan lyhteiksi ja lyhteet laitettiin varajalalle. Kun vilja kuivui, alkoi riihenpuinti. Riihi lämmitettiin, ja kun vilja oli kuivaa varstalla loukutettiin (jyvät irtosi korsista). Riihelle piti lähteä aamulla kahden – kolmen aikaan. Puimakoneet tulivat myöhemmin. Olkiista tehtiin apetta ja ruisoljet laitettiin patjoiksi.

Perunankaivuu oli isotöinen homma, kuokalla ja lestillä kaivettiin. Kun nauriitkin oli ”kuopassa”, päästiin pirttitöihin.

Perunalimpun teosta: Perunat kuorittiin ja keitettiin, keitinvesi otettiin talteen. Perunat survottiin ja siihen kuumaan mäskiin lisättiin jauhoja niin paljon kun mahtu. Aina veteloitu ja aina lisättiin jauhoja. Yön yli imeltytettiin, aamulla vastattiin. Pöydällä taikina pötkytettiin ja lisättiin jauhoja sekä muokattiin, ennen kuin se leivottiin limpuiksi. Leivotut limput piti pöydällä kohottaa eikä saanut tulla rakosia, taikinan piti olla niin tiivistä. Limput voideltiin voi-maito –sekoituksella enne uuniin laittoa. Limput paistettiin miedossa uuninlämmössä vähintään tunnin ajan. Paperilla kokeiltiin unin lämpöä, ei saanut palaa. Kypsät limput voideltiin soke-riiveellä. Limput ”laottiin” pöydälle, päälle ensin paperi, sitte peittoja (raanuja, peittoja). Limput olivat yön siinä hauteessa, pehmeitä olivat. Jäähtyneet limput kannettiin kellariin. Kellarissa maku parani.

Syksyllä leivottiin myös verileipää eli punasleipää porovereen. Mm. maitokeitossa se oli hyvää ja terveellistä.

Vierailulla käytiin harvemmin, kun oli pitkät matkat ja kulkuneuvoja ei ollut. Mutta kävelemällä kuljettiin pitkiäkin matkoja. Muistan kerran kun lähettiin äidin kanssa Niskalaan (n. 5-6 km) ja Kissalan luona sanon äidille että miksi tähän ei oo tehty sitä Niskalaa, kun niin jo väsyttää. Niskala oli äidin koti.

Aino Perttu asustelee yhä kotonaan Perttulassa poikansa perheen kanssa. Hän on yhä henkisesti virkeä 96-vuotias emäntä.

Äitienpäivät 2003

Kaunis ilma näyttää suosivan meitä livolaisia äitienpäivänä, kuten tänäkin keväänä. On todella mukavaa, kun kylän miehet pitävät meitä äitejä niin hyvinä, että jaksavat joka vuosi juhlan järjestää.

Niinpä sitten kokoonnuttiin koululle. Vastaanotto oli mitä lämpimmin. Äitejä oli mukana monenikäisiä. Se kuitenkin tuli mieleen, että muutamat meidän kylän vanhimmat äidit puuttuivat juhlasta, koska aika oli heidät hyvin pitkän taipaleen jälkeen jättänyt.

Anni-Inkerin säestämänä lauloimme monet kauniit laulut ja kuuntelimme myös hienoa Livon herrakuoroa. Esko puhui erikoisen kauniisti omasta äidistään ja siitä, kuinka hän koki äitinsä eri-ikäisenä ja eri tilanteissa. Tämä sama tilanne varmaan toistuu meillä monella sitten, kun sitä omaa äitiä ajan päästä muistellaan.

Ulla ja Terttu olivat tehneet niin maukkaita kakkuja, että meidän piti niitä ihan santsaamalla syödä. Monet ihanat ruusutkin saimme vielä mukaamme kotiin.

Lämpöisin kiitoksin ensi kevään äitienpäivää odotellen.

Äitien kukittaminen

Marja

Kesäkuulumisia Livon lomalta 2003

Turun helteestä starttasimme kohti uusia haasteita ja työntouhua. Haasteena oli Livo ja Salmelan ranta. Turvallisin mielin olin talveni Turus touhuillut, koska minulla on hyvä talonmies. Serkkuni Aaro Perttu on sen vastuun ottanut ja hyvin onkin sen hoitanut.

Tullessani mökille tarkistin kaapit ja eteisessäni olikin luurannut Livon oma hiirulainen. Tietysti talonmieheni sai kuulla siitä, miksi ei ollut vartioinut hiirulaista. Siitäpä sitä hauskaa syntyi, eihän hiirulaisia mikään kurissa pidä, koska ne elävät vilkasta elämää.

Toinen hauska tapaus sattui, kun vene laskettiin vesille. Tapin oli talven pakkasen vienyt mennessään, olihan talvi hyvinkin kova. Hoksasin soittaa kyläpäällikölle ja hänpä käski kyssyy kioskista. ”Tilatkaa työt veneentappeja ensi kesäksi, jos taas niitä katoaa talvella”

Livon kesäjuhlat oli hyvin järjestetty. Koulukavereita olisin enemmän toivonut näkeväni, mutta ehkä he asuvat liian kaukana. Livon tansseja saisi olla joka lauantai, kesällä kun on lomalaisia liikkeellä. Olisi mukava omalla kylällä liidellä.

Hauskin tapaus sattui, kun rakas serkkuni saapui tansseihin ja tuumasi että voi pahas, kun taisi jäädä parta ajamatta. Tanssien jo edetessä hän meni kottiin, vieläpä pyörää taluttaen, kuten ennen vanhaan pojat tyttöjä kottiin saattelivat.

Minne ovat Livon kastemadot kadonneet? Ennen niitä oli paljon. Livolla on mahtavan hyvä naapuri, Toukolan Eero. Aina, kun laitteissa on vikoja, rientää apuun. Kiitos, että olet olemassa; elähän satavuotiaaksi, tulemme sinulle laulelemaan ja tarinoimaan.

Toivomus olisi, kun lehteä teette: Kirjoittakaa Livon murteella. Etelässä arvostetaan, kun on omalla murteella värkättyä tekstiä laitettu (*Tähän pyritäänkin, kielen eloisuus riippuu kuitenkin meille toimitetun tekstin murrepitoisuudesta ☺. toim. huom.*).

Hyvää on muutoin kesää omalla törmällä viettää. Linnut laulaa, sudenkorennot liitelee; on hyvä olo – sääsket ja Livo.

Kiitos kesästä,

Sisko Lotta

Kesäarpajaiset

Livokkaan suurten kesäarpajaisten voittajat arvottiin Pudasjärven poliisiasemalla ma 14.7.2003. Voittajat ovat:

1. Kaksipuolinen pihakeinu – Aira Turpeinen
2. Yksipuoleinen pihakeinu – Maire Perttu
3. Mökkiviikonloppu Livolla – Liisa Korva
4. Akkuporakone – Niina Rytinki
5. Hedelmäkori – Jussi Perttu

Onnittelut voittajille!

Livokkaan vieraana

Kyläpäällikkö Karjasillan väen kanssa

Karjasillan asukasyhdistyksen johtokunnan jäsenet tekivät tutustumismatkan Pudasjärvellä sijaitsevan Livon kyläyhdistyksen, Livokkaan, tiloihin lauantaina 7. kesäkuuta:

Livolla toimii vireä yhdistys, Livokas nimeltään, jäsenmäärän ollessa n. 300. Kyläyhdistys toimii entisissä Livon koulun tiloissa. Tilat ovat erinomaiset ko. toimintaan käsittäen mm. puuntyöstöluokan, atk-tilat, pienen elintarvikemyymälän, ajanmukaisen keittiön sekä viihtyisän ja siistin kirpputorin. Kyläyhdistyksen puheenjohtajana toimii Alpo Turpeinen.

Karjasillan asukasyhdistys kiittää Livokkaan kyläyhdistystä vieraanvaraisuudesta!

Kotiapurinki

Hei! Olen Tuula Suomela ja kierrän Livolla ja Kurenalla kotiapuringin työntekijänä. Työhöni kuuluu kaikenlaiset työtehtävät kodin piirissä sisältäen pääasiassa siivousta, lastenhoitoa ja ruoanlaittoa.

Pidän erittäin paljon työstäni ja työ on vaihtelevaa ja mielenkiintoista. Minut on otettu hyvin iloisesti vastaan joka paikassa ja silloin on mukava tehdä töitä, kun on tervetullut.

Uusia paikkoja ei voi ottaa vastaan, koska tällä hetkellä kaikki päivät ovat täynnä, vaikka halukkaita olisi enemmän.

Mukavat syksyn jatkot!

Tuula

P.S. Kyläläisinä olemme tykänneet Tuulasta ja toivomme, että viihtyisit täällä mahdollisimman pitkään.

Kuvia nuotioillasta 11.6.2003

Kuvia syys- ja kirpputoripäivästä 23.8.2003

Elohölkä & onkikilpailut

Elokuisena lauantaina kokoonnumme koulun laavulle onkikilpailujen ja elohölkän merkeissä. Osalla oli tarkoitus lähteä hölökkämään tämä Livon rinki, joka kiersi Naavalan ohi isolle tielle ja takaisin, lapset kääntyivät entisen Rajamaan kohdalta koululle takaisin.

Hölökkämään lahti neljä naista ja yksi mies. No niinhän siinä kävi, että Tuovilan Jaska jätti meidät heti alkusuoralla. Naiset pysyivät vähän aikaa koossa, mutta eroja alkoi tulla Ala-Vainion suoralla. Arja kiisi Jaskansa jälkeen ja Minna kintereillä. Irma ja Ulla tuli perässä jonkun matkaa... kunnes Irma alkoi jättää hölkkääjistä viimeisen. Ulla saapui maaliin viimeisenä, mutta tulipahan tehtyä se saunalenkki.

Onkijat olivat valmistautuneet myös koitokseensa sillä aikaa kun hölökkääjät lähti lenkille. Saalista tuli erikokoisina tai paremmin sanottuna erimittaisina. Onkijoita oli kaikkiaan kahdeksan ja mukavasti tunti meni onkiessa. Alavainion Vesku oli tuonu polkuveneenkin rantaan, joten halukkaat sai polkea joella sillä aikaa. Puhakan Jarmo keitteli meille nokipannukahvia ja paistoi maukkaita muurinpohjalätyjä ja makkaraa. Nautimme niistä laavulla ootellessa onkijoita joelta.

Onkijat saapui hiljalleen rannasta, siinä oli mukava katsella, että miten oli saalista lähteny ja melkein jokaisella oli jonku verran kaloja. Osa oli jäänyt ilman, mutta mukanaolohan se on mukavaa. Palkinnot jaettiin ja ilta lähestyi.

Mukavia kalansaaliita sekä nautinnollisia hetkiä joella – ja muistakaahan kuntoilla.

Hölkän tulokset:

Miehet: 1. Tuovila, Jaakko

Naiset: 1. Tuovila, Arja

2. Perttu, Minna

3. Perttu, Irma

4. Salmela, Ulla

Lapset: 1. Puhakka, Jukka

2. Puhakka, Arttu

Onginnan tulokset:

Miehet: 1. Perttu, Urpo 56 metriä

2. Kela, Kalevi 41 metriä

Naiset: 1. Luokkanen, Airi 206 metriä

2. Laurila, Marja 102 metriä

Lapset: 1. Puhakka, Ossi 31 metriä

2. Tuovila, Johanna 22 metriä

3. Backman, Jesse, Törmänen, Jussi, Puhakka, Kareliina Puhakka ei kaloja

Urpo onkii, Irma esittelee kalansaaliita

Anne ja Toivo kalansaaliita mittaamassa

Se hölökkääjistä viimeinen

Livo, lentopallo ja minä

Livo on ollut kotikyläni ja asuinpaikkani elämäni 25 ensimmäistä vuotta. Juureni porautuivat kylän maaperään tuona aikana todella syvälle, jos ei ihan Australiaan saakka, mutta pitävästi kuitenkin!

Monen muun livolaisen tavoin myös minun piti lopulta kaihoisin mielin nakata reppu ”pykälään” ja lähteä riesk-rahoja keräämään muualta Suomesta. Vaikka asun missäpäin maata tahansa, tunsin aina olevani pudasjärveläinen ja ennen muuta LIVOLAINEN! Toin nämä tunteeni aika tiheään joidenkin ärsytykseksi myös julki.

Livolaisuuteni sai lisää pontta rapiat 10 vuotta sitten, kun muutin perheeni kanssa Pudasjärvelle; minä takaisin kotiin ja vaimoni sekä tyttömme uusina pitäjäläisinä tänne mukavaan maalaispitäjään.

Tämä siirto mahdollisti sen, että aika monena lauantaina – työn niin salliessa – olen saanut kääntää uskollisen palvelijani herra Fordin keulan kohti Livoa. Kotikylään saapuessani on monesti mieleni vallannut kaiho nähdessäni kylän hiljaisuuden ja tyhjet sekä tyhjenevät talot. Rintapieltä on raastanut vähän kuin ”hautajaistunnelma” saapuessani ennen niin eloisaan kylään.

Muutama vuosi taaksepäin sain onnekseni huomata, että näitä tunteita ei tullut enää pintaan! Yht’äkkiä kylämme oli jotenkin herännyt kuin noidan lumouksesta eloon! Tämän tunteen oli saanut aikaan kyläseura LIVOKAS uuterrine talkoolaisineen ja työntekijöineen! Mielestäni tällainen ”orkesteri” tarvitsee vahvan keulakuvan, ja onneksi meillä on todella kova jätkä siinä roolissa! Voimia sinulle Alpo apureinesi!

Näin heavyrockjätkänä en ole ruukannut viihtyä siellä, missä pidetään kankeita ja tärkeitä puheita. Toissakesänä tuntui kuitenkin tuossa vasemman rintakarvoituksen alla siltä, että minun on ihan pakko mennä Livon kyläjuhlaan! Mielestäni kestin jopa hyvin ”bileiden” virallisen osuuden, joten totesin harmikseni ’miehistyväni’.

Koska lentopallo on ollut minulle ammuksista ajoista asti tärkeä asia penkkiurheilijana – ja oonpa sortunut itsekin tuota rietasta hakkaamaan – päätin esittää kyläpäällikölle, että pelattas seuraavan suven koittaessa lentiksen kyläsarja LIVOLLA! Alappi sanoi puolijuoksua ohitseni paahtaessaan ja minua tuntematta, että tottahan toki!! No, on siinä ajan ja Livojoen veden juostessa päästy Alponkin kans tuttuiksi. Näinkin se Livokas toimii!!!

Heti seuraavana kesänähän tuo unelmani sitten toteutui, elikkä kyläsarja pelattiin Livon kesätapahtuman yhteydessä. Livokkaan joukkueet voittivat niin naisten kuin miestenkin sarjat! Naisissa tosin oli mukana vain pari joukkuetta, se toinen allekirjoittaneen valmentama ala-asteen kutos- ja vitosluokkalaisista koostunut joukkue.

Muista, kun tuolloin Hirvaskosken joukkueen puuhamies kysyi meidän kyläpäälliköltä, että miksi sinä oot Livon puuhamiehenä? Tähän tuli vastaus kuin apteekin hyllyltä: ”Minä oon tälle kylälle sen velkaa, koska oon saanu emännän täältä!”.

Tämän vuoden kyläsarjan tieltä oli kyläseura päättänyt siirtää sunnuntaille kylätapahtuman, eli vakavissaan lentopallon takaisinrantaus kylällä otettiin!!! Yllätykseni oli suuri, kun Juntin Terttu soitteli minulle, että kylän maa- ja kotitaloustyöt laittavat lohi- ja lihakeitot pelaajille ja yleisölle! Tertunkin olen totta kai tiennyt, mutta hän ei ole minua tätä ennen. Livokas yhdistää!!!

Kun lisäksi Korpikoskelta huvilan ostanut Pudasjärven kovin urheilumies Heino Ruuskanen lahjoitti kiertopalkinnot molempiin sarjoihin, niin olo alkoi kovien kiireidenkin keskellä tuntua peräti mairealta! Tunsin, että tähän on todellakin yhteinen asia!

Kun lauantaiamu, laatuuan toinen sellainen heinäkuussa valkeni, edellisten viikkojen koleudet ja sateet olivat poispyyhittyjä ja alkoi kaikkien aikojen pisin hellejakso, mitä mittarein syynäily on! Edellisen yön aikana kertoi Kokko Niilo vielä tulleen peräti 30 mm vettä, mutta kisapäivänä ei sitten mitään muuta kuin pelkkää aurinkoa.

Tapahtuman puuhamiehenä panin ilokseni merkille sen, että kyläläisiä kävi tapahtumassa runsaasti; iso osa ollen paikalla koko ajan aamuyhdeksästä iltaneljään!!

Naisten osalta annan tukkaahuuhkajaa livolaisille! Ilmoittautumista ei tullut! Peräti kolmeksi joukkueeksi paisunut lentopallovalmennuksessani oleva poppoo olisi taas tullut pelaamaan kokeneimpien tyttöjen voimin, mutta vanhimmat työstäni ovat seiskaluokalla ja nuorimmat eskarissa.

Miehisin voimin taisteltiin Hempan pystistä siten, että ensin kaikki viisi joukkuetta pelasivat kaikki toisiaan vastaan ja kaksi parasta selvisivät nykytyyliin loppuotteluun ja kaksi seuraavaa pronssiotteluun.

Kun jokainen porukka oli pelannut neljä äärimmäisen tasaväkistä ja todella uuvuttavaa peliä sekä porukalla käyty tyhjentämässä keittopadat ja Riihihahon Eskon makkaravarastot, todettiin seuraavaa: finaaliin Metsälä ja Livo; pronssipeliin Hirvaskoski parinaan Pärjänsuo.

Mainittakoon pyynnöstäni huolimatta, että Pärjänsuon joukkueen muodostaneet Illikaiset ja Salmelat omaavat läheiset sukujuuret Livolle, joten pitäjän lentopallon painopistehän on melko lailla Livon suunnalla! Kun lisäksi oli aika likellä, että Livolta olisi tullut peräti kaksi porukkaa, niin seuratakaapa muutkin kylät esimerkkiä!!! Missä oot Sarakylä?

Pronssiottelun vei Hirvaskoski tiukan taistelun jälkeen. Kehtaiskohan sanoa sulle kahden kesken: Hirvaskoskenkin joukkueessa pelasi kaksi livolaista!

Suuren yleisön keskuudessa aiheutti hämmennystä muutamia vuosia sitten tehdyt valitettavat ja erikoiset sääntömuutokset, joihin valitettavasti lentopallossa mentiin!

Että loppuotteluko? Todella tiukkaa ja yleisöön menevää taistelua kahden kovakuntoisen joukkueen välillä! Kotijoukkue Livokas oli sen verran rutinoituneempi monine kakkossarjapelaajineen, että vei jälleen kyläsarjan voiton ja Hempan pyty sinne, minne se kuuluukin, elikkä Livon kioskille kaikkien nähtäväksi! Käyppä syynäilemässä joutessasi!!!

Koska olen antanut itselleni luvan kertoa, että naisten sarjaan olisi tulevan kaupungin keskustasta tullut joukkueita kun olisi ollut kyyti, niin pitäsköhän sen Alpon tuua ne Nevakivellä? Mietipä sitä!

Livon voittajajoukkue

Ensi kerran tapahtumaan jättää valitettavan särön valtuopuoleemme päättäjien uppiniskaisuus olla kunnioittamatta äänestäjiensä mielipiteitä kaupunkiasiassa. En olisi todellakaan halunnut järjestää kyläsarjaa kaupungissa, mutta show jatkuu, lauloi Freddie Mercury!

Mestarit: Puolakanahot Heikki, Jukka, Jarkko, Salmela Sami, Laakkonen Janne, Niskala Aki, Puhakka Ari, ja pakkottivat jopa minutkin kentälle silloin, kun teki oikein mahottoman tiukkaa (vastustajalla)! Toivon, että mainitsin kaikki, sillä tätä väsätessäni olen enää hatarien muistikuvien varassa ja fyysisen väsymyksen uuvuttamana!

Kaksivuorotyöstäni huolimatta käynnistän tässä syksyllä taas lentopalloharjoitukset PuU:n lentopallon C-, D-, ja E-tytöille. Näin tämä menee vetäjäpulan takia. Jos sinä tai sinun tuttuasi olette kiinnostuneita tulemaan avukseni, niin tulkaa ihmeessä tekemään työtä nuortemme hyväksi.

Olen tässä vuosien saatossa huomannut tätä nuorisotyötä tehdessäni sen valitettavan tosiseikan, että jos perheessä on sekä tyttöjä että poikia ja molemmista sukupuolista löytyy urheilun harrastajia, niin kyllä ne tytön edesottamukset jäävät valitettavasti vanhempien huomioinnissa nopen osille! Tämä havainto ei päde läheskään kaikkiin perheisiin, mutta on valitettavan yleinen. Kiinassahan jopa tänäkin päivänä panostetaan poikiin, mutta että hyvinvointisuomessakin!!!

Ihan kaikille hyvää jatkoa ja päättäjillemme muutakin kuin junttakokouksia!!!

Livoa nauttimassa!

Kun Livokas, elikkä Livon kyläseura kutsui, kuulimme kutsua. Kutsu oli osoitettu Livon koulun entisille oppilaille. Meidän rakastama koulu, kun lopetettiin kymmenen vuotta sitten. Olivat vähentyneet Livolta naimataitoiset miehet ja synnytyshaluiset naiset. Lisäksi olivat maantiet parantuneet ja kuljetusvälineet kehittyneet niin paljon, että kuntatalouden kannalta oli järkevää pistää lapset autoon ja siten sananmukaisesti opintielle.

Pudasjärven kunnan päättäjille on nostettava hattua, että he ovat säilyttäneet hyvät ja kulttuurihistoriallisestikin arvokkaat koulupaikat kyläläisten käytössä. Koulurakennukset ovat uudehkoja ja niillä ei varsinaista historiaa ole. Sen sijaan voidaan sanoa, että esimerkiksi Livon koulun paikka on historiallisesti arvokas. Illikaisen kosken rannalla on asuttu useita vuosisatoja ja koulukin on perustettu satakunta vuotta sitten. Mielenkiintoista muinaiskaivaustakin voisi löytyä alueelta. Vanhin Illikainen on ollut nykyisestä koulusta, kylätalosta suoraan Holmalle päin. Muistan siinä olleet rakennusten pohjat, jotka sitten tasoitettiin ja tehtiin pelloksi. Mitähän pelto allaan pitää?

Kyläseuran kutsu innoitti monia. Hyvin olivat koulun opettajat aikanaan valmentaneet ihmiset hankkimaan elämässään taitoja, joita voitiin nyt yhdessä kuunnella ja nauttia. Kyläjuhla oli hyvin rakennettu. Juontajat Tarja Tolonen ja Matti Törmänen vetivät kuin tuttu jutussa elikä onnistuneesti ja lämminhenkisesti he hoitivat juontamisen, joka monesti on se punainen lanka, jolla ohjelma sidotaan kokonaisuudeksi. Kyläpäällikkö Alpo Turpeinen ei eksynyt enempi jaarittelemaan vaan delegoi ohjelman suorituksen napakalla tervehdyspuheella muille ohjelmien suorittajille.

Korkeampaa kulttuuria tarjosivat kantele- ja runoesityksillään Tuulikki Puolakanaho, Anna Loviisa Uusi-Ilkainen, Leena Heikkinen, Aino Tolkkinen, Seija Seppänen, Paavo Uusi-Ilkainen ja Maila Uusi-Ilkainen. Samaa luokkaa olivat nuorten taiteilijoiden esitykset. Samoin piristävä tuulahdus Kainuusta tuli Aino Inkeri Törmäsen ryhmän tuomana.

Juhlapuhuja maaherra Eino Siuruainen oli monien kansainvälisten kiireittensä vuoksi estynyt. Huolehti kyllä vielä edellisenä iltana siitä että hänellä on sijainen. Sijainen olikin. Koulun entinen, Siuruaista pari-kymmentä vuotta nuoremman polven edustaja, opettaja Kai Perttu lähestyi livolaisia maanläheisesti. Tuntui siltä, että Kai onnistui erinomaisesti tavoittamaan kuulijat ja löysi tilaisuuden hengen. Se on taito.

Oman lukunsa ohjelmaan kirjoitti Käkelän Jaakko, elikkä Jaakko Kokko vaimonsa Mairensa kanssa. Jaakko on tehnyt Livon laulun. Ensi kertaa kuulin tämän. Jaakko on itse säveltänyt ja sanoittanut laulun. Kotiseurarakkaus on livolaisilla voimakas. Jaakkokin on ollut pois Livolta jo lähes 50 vuotta. Oma roolini oli esittää nostalgisia muistoja lapsuudesta. Mukavalta tuntui koulun vanhojen opettajien Tuulikki Puolakanahon ja Aimo Karvosen palaaminen elämäntyönsä tanhuville. Luulenpa, että hentoakin ääntä kuunneltiin tarkkaavaisesti. Juhlan aikana Tuntui hyvältä, kun yhteislaulu kajahti juhlasalissa. Jotkut toivoivat lauluja enemmänkin. No lauluilta on mainio idea.

Livon nauttiminen alkoi jo lauantaina, jolloin pelattiin viiden joukkueen voimin lentopalloa ja ratkaistiin Kyläsarjan Pudasjärven mestaruudet. Nostalgisesti muistan kuinka kyläsarja alkoi yli 50 vuotta sitten ja suurin urheiluosaavutukseni lienee silloinen kultamitali Pudasjärven kyläsarjassa Livon joukkueessa. Lauantaina käytiin Livon talolla myös tanssimassa.

Varsinaisen pääjuhlan jälkeen sunnuntaina nautittiin paistettuja lättöjä, heitettiin saapasta, ostettiin arpoja ja katsottiin koskenlaskua tukilla, jossa esiintyi vuokrattu mies Asko Ylitalo Yli-Iistä. Esko Riihiaho piti naulanlyönnin mestaruuskilpailuja. Löin viisi kertaa sattui kerran. Se tuntui hyvältä. Kun vielä oli ratkaistu köyttä vetämällä se kumman puolen miehillä ja naisilla on paksumpi takapuoli, voitiin huutokaupan jälkeen lähteä hyvillä mielin kotiin. Kotiin kun ei olisi millään maltnut lähteä. Oli niin monta tuttua, joita ei ehtinyt jututtaa ja tervehtiä. Joku sanoi, että juhlia on hyvä järjestää kerran kymmenessä vuodessa.

No olkoon niin, mutta tavata pitää joka kesä ja joskus muulloinkin!

PUI

Nostalgia Livo

PUI Livon juhlassa 12.7.03

Tämä juttu on lapsuuden nostalgia, elikkä kuultuja ja muistettuja tapahtumia lapsuuteni ajalta Livon kylässä. Lukija voi arvioida, vertailla ja sovittaa ajatuksia ja tapahtumia omiin kokemuksiinsa. Nostalgia ei pyri olemaan totuus. Se on omia tuntemuksia

Minä muistan erään vanhan asian. Minulla oli esiliina päällä ihan pienenä. Sitten Aalelle, veljelleni tehtiin uudet housut. Ne tehtiin vehnäjauhosäkistä. Vehnäjauhot myytiin kaupasta 100 kg aivina säkeissä. Niitä ostettiin säkeittäin tai kiloittain. Aalen housuissa luki edessä. Extra Priima ja takana Vaasan Höyrymylly. Minun kävi hurjasti katteeksi tätä. Minua lohdutti kuitenkin tieto, että seuraava vehnäjauhosäkki, kun ostetaan minä saan housut.

Nostalgia Livo pui 100703

*Joki virtaa läpi erämaan
Livojärvestä Iijokeen
On virta tehnyt uoman
On elämän suoneksi tullut*

*Nousivat ihmiset Iitä
sousivat Livoa ylös
Syntyä kylää varrelle virran
Nousi törmille taloja sen*

*Tuli kylälle nimeksi Livo
Oli runkona Puhakka, Juutinen, Illikainen
Tuli venäläinen, poltti talot
Tulivat ihmiset piiloistaan,
tekivät kylän uudestaan.*

*Kasvoi kylä rannalle Livon
Keskellä koski Illikaisten
Tuli torppia jokivarteen
Tiloiksi muodostettiin*

*Nyt kylästä tuosta mun muistini poimii
asioita vanhoja poimii
Siispä kuulijani siirry ajassa taaksepäin
Ota hihnoista kiinni ja anna mennä
yli 60 vuotta menneisyyteen*

*Saha palaa! Isäni sanoi.
Palo Livon teollisuus
Ei ollut enää sodan kynnyksellä
tarmoa tehdä kylään uutta sahaa
Ei yhteiselle hevoselle löytynyt maksajaa*

Muistan hämärästi myllyn,
kun setäni Äkki-Matti oli mylläri
Ja muistan ne kisailupaidat
Kun sahan jäänteillä riemuittiin
Rajuja leikekejä isompana leikittiin

Yhtä kaukana muistoni ovat Salmelasta
Kalle Salmela isäntänä ja emäntänä tätini Ruusa
Pienenä poikana ihmettelin, kun kaikki oli puusta
Lautaset, lusikat, haarukat ja kaikki
Ruusan tyttö oli Maija,
minä olin Maijan lempipoika.

Maija oli meillä piikana
Olin ollut Maijan luona kerran viikon
uudestaan lähdin Maijan kanssa Salmelaan
Ikävä minut kuitenkin ajoi pakenemaan
niin kotiin karkasin

Muistoissani on aina Tolopan Ueko
Kustu Salmela oli Salamelan poikia
Ueko oli ollut sotaväessä Pietarissa
Anvalla sinne oli miehet valittu
Palavelus oli kestänyt kolme vuotta
Oli ukolla kertomista

Illat istuttiin Tolopan pirtin piisin paisteella ja
kuunneltiin silimät tapilla, kuinka Ueko kertoi
ihmeellisistä urheilusuorituksista, joita keisarin so-
taväessä tehtiin. Tuntui hurjalta, kun piti hypätä
laukkaavan hevosen selästä ja sinne takaisin. Ja piti
osata kokovoltti taaksepäin.

Tolopan muori oli nainen suurella ännällä;
topakeka, hyväntuulinen, älykäs ja huumorintajuinen.
Oli meidän turvallista olla
ja värkätä Ylitalon Santen ja muiden kavereitten
kanssa Tolopan tanhuvilla.

Sinne kauas muistissani sijoittuu suojeluskunta.
Livolla oli Olympialaiset 1938 tai 39. Ne pidettiin
tuolla Tanilan takana. Puuhan miehiä olivat Tanil-
vainö, Lauri, Hugo ja varmaan Liikasen Jussi.
Juostiin, työnnettiin kuulaa, hypättiin korkeutta ja
sitten oli uintikilpailutkin.
Siitäkö viisivuotiaan urheilu-ura alkoi

Urheilutähtiä olivat mielestäni Roinisen Unto, Ala-
vainion valde ja Puhakan Ossi.
He harjoittelivat paitsi Tanilassa myös Alavainion
kankaalla. Siellä oli hyvä seiväshyppypaikka.

Talvella olivat hiihtokilpailut Kanervassa
Perttulan Yrjö jäi kilpailijoista mieleeni.
Hiihtämässä oli myös Kanervan Eepi
Oli silloin hurjaa seurata, kun miehet hiihtivät lujaa

Pienenä poikana karkasin usein kylälle.
Valtava tiedonjano veti minua sinne,
missä isot pojat kertoivat juttujaan.
Kertoivat ja minä kuuntelin tuota salaperäistä maa-
ilmaa, joka siirtyi suusta suuhun vuosikymmenistä
toiseen.

Etilä oli kylän keskus. Postiauto tuli Etilään.
Postia odotettiin suurella joukolla tuntikausia
Etilän Aukustin vaimo Emma myi ihmisille
niskukahvia.
Illalla kokoontuivat nuoret miehet Etilän pirttiin
istuksimaan ja kertomaan juttuja.
Kerrottiin kylän poikien tempauksista ja yöretkistä.

Erityisesti on mieleeni jäänyt kertomukset kylän
nuorten miesten voiman näytöstä.
Tanilan kankaalla on kivi, jota kutsuttiin nassaus-
kiveksi. Sen pystyi kuulemma nostamaan vain
oikein vahva mies.
Koskaan en ole kiveä nähnyt.

Sen toisen kiven, eliä Bullin kiven minä sen sijaan
olen nähnyt. Kävin tiistaina ottamassa siitä valoku-
van. Bullin kiveä ei pystynyt nostamaan kukaan
muu kuin Bullin Jussi.

Naavalan kohdalla on joen toisella puolen ollut talo,
jossa on asunut Puhakan Jussi. Jussia on kutsuttu
Bullin Jussiksi. Taru kertoo nimen tulleen siitä, että
hänellä putosi kello Kellolampeen ja Jussi loihe lau-
sumaan: "Bullin Bullin, kello putosi lampeen." Siinä
saivat nimet Jussi ja lampi

Miesten paremmuutta ratkottiin myös painimalla.
Paini oli tietysti vapaapainia ja häviö tuli vasta kun
kaveri oli selällään.
Siinä ottivat parhaat mittaa toisistaan.

**Kaksi oli miestä ylitse muiden
Oli Salmelan Kalle ja Kangas Aappo
Kunnioittivat, arvostivat toisiaan
Eivät keskenään kilpaa painineet**

**Ottivat kuitenkin yhteen kerran
Sopimuksesta menivät piiloon painimaan.
Kukaan katsomaan ei saanut tulla
Kellekään kerrota ei tulosta**

Ottivat siellä mittaa uroot
nuo Livon legendat temmelsivät
Pöllöysi sammal tantereesta
Olivat asialla miesten parhaat

Tulivat hymyjillen tuolta
Nuo miehet toisiaan arvostavat
Vaieten tulivat, lupauksensa pitivät
Tuloksen hautaan veivät

Ei kertonut minulle tulosta Aappo
Ei silloinkaan kun otin kuvan 85 vuotiaasta
ei silloinkaan, kun muuten vanhoja kertoi
ei silloinkaan, kun nuorena utelin.

Joskus vei nuorten miesten veri väärään
Kaatoivat voimaansa tunnossa nuo ryökäleet
Pertusta aitan puttaaseen kaatoivat
Kaatajia en muista, enkä varmasti aittaakaan.

Sitten olivat ne jutut, joissa puhuttiin hiljaa
Ja joissa kihistiin ja naurettiin
Silloin oli keskellä Salami Jaakko
tuo kuuluisa kylän naisten mies

Kertoi tuo kylän saamamies
auttaneensa kaveria
kaveri oli Tolopan Sakke

Oli Salamelassa piika,
joka pirtissä nukkuu
Sopivat Jaako ja Sakke
juonen oivallisen

Luo piian hiipi Jaakko
Lemmenleikkiin houkutteli
Teki temput mielin hyvin
kanssa ihanan piikalikan

Kun on lemmitty hetki
on nautittu elosta ihanasta
on aika ulos pissalle mennä
nautintoa makustelemaan

Nyt vuoro on Sakella
Pimeään pirttiin nuori mies
Piian sänkyyn hamuaa
Käypi kimppuun piian nuoren
terhakekana toimintaan.

Ihmeissään on piikalikka Salamelan
Miksi sinä jo nyt heti
Olet sinä kova poika
No hiljaa Saken olla täytyy
hiljaa puhumatta olla
Tehdä temput nauramatta
paljastamatta parasta kaveria.

Tuli vuosi 39
Paavo tuli koulusta
Nyt on tullut sota!
Huomenna ei tarte mennä kouluun!

Koulun katolla oli ilmatorjunta-aukeko
Siellä vahti jatkuvasti suojeluskuntalainen ilmatilaa
Taloihin tehtiin lumesta näkösuojia lähimetsikköihin
Ne olivat kuin Igluja.

Minun mielikuvissani sota meni
Minä pääsin kouluun
Minua oli harmittanut niin vietävästi,
kun Käkelän Martti pääsi kouluun

Minähän osasin lukea. Osasin hyvin pienenä, kun
harmittelin Kangas Aapolle ja Ailille
etten päässyt kouluun vaikeaa osaan lukea.
Aappopa pisti minut testiin ja työnsi eteeni Raama-
tun, joka oli kirjoitettu Fraktuurakirjaimin
Hurjalta tuntui mutta selvisin testistä.
Aili oli kylän kättilö.
Moni meistä on Ailin käsien kautta maailmaan
tullut. Ja hyvin vähän on lapsikuolemia
korviini tullut. Se synnytys taitaa olla ihan yhtä
luonnollinen asia kuin on se aloituskin.

Visalan isäntä oli lautamies Kustu Illikainen, josta
sitten tuli herastuomari. Herastuomari pani minut
kerran kovalle, kun olin innoissani pistänyt maan-
tien raiteille isoja kiviä pitkälle matkalle.
Tuomari tuli Naavalaan ja komensi kivet pois
Häpeissäni kaduin ilkivaltaani ja uurastin.,
Poisheitto oli kovempi homma kuin esteen rakenta-
minen

Visa Kustu oli kylän tärkeimpiä herroja.
Ystävällinen, älykäs ja taitava asioiden hoitaja
Hoiti tilaansa taidolla poikiensa kanssa
Hoiti kyläläisten monia asioita.

Visalasta muistan Oton ja Saiman häät
Häissä olivat kaikki kyläläiset pyhäsuissaan.
Me pikkupojat kurkistelimme aidan raosta
ja ihmisten takaa häävieraita.

Alavainio oli minun pienen piirini käyntikohte.
Alavainiolla oli aina siistiä.
Oli suuri juhla, jos pääsin joskus kamarissa olevaan
keinutuoliin.
Minä tykkäsin Hildasta ja me leikittiin isää ja äitiä
Lassin ja Matin kanssa me urheiltiin
Matin haudalla käyn, kun käyn kirkkomaalla.

On siellä toinenkin hauta, jolla käyn.
Se on Erkki Kokon hauta
Erkki oli melko pienestä parhaista kavereitani
Oltiin Ettilän pirtissä kuuntelemassa juttuja.
Erkki isompana pääsi lähemmäksi ja kuuli parem-
min. Näitä minä sitten utelin Erkiltä.
Erkin kanssa ajettiin polkupyörällä monet tanssi-
reissut ja touhuttiin nuorisoseuraa
Erkki sai unelmansa.
Hänestä tuli Kokon isäntä
Hänestä tuli traktorin omistaja
unelma vei kuitenkin Erkin alleen
Työturvallisuus ei ollut nykyisellä tasolla silloin.

Kolmas naapurimme Käkelän Sante herättää mi-
nussa monia ristiriitaisia muistoja. Ne on tosin aika
kullannut ja Santen antamat pari selkäsaunaa
tuntuvat nyt jo hyviltä.

Nurkka Ukko, eli Kustu Salmela asui vaimonsa
ja perheensä kanssa kauan sitten Savelassa ja oli
kauppias. Sen hämärästi muistan. Kauppahomma
loppui ja Kustu rakensi Nurkkalan Keliänsuon reu-
naan.

Kustu opetti minut sotasyksynä halkaisemaan pölk-
kyä. Tekniikka oli ylivoimainen, käytin sitä
myöhemmin savotassa ja muistan sen tänäkin päi-
vänä, kun halkaisen mökillä saunapuuta. Olen käyt-
tänyt tekniikkaa myöhemmin hyödyksi myös ur-
heilvalmennuksessa ja urheillessani itse.

Livon murheellisimpia tapahtumia oli pariskunnan
kuolema. Olimme helluntai-tansseissa Livon lavalla.
Paikalle saapui visalainen. "Olisitteko Te niin ystä-
vällisiä, että lopettaisitte Tanssit, Nurkkalan van-
hukset ovat kuolleet" Olivat kuolleet perunakuoppaan,
maanalaiseen kellariin, jonka Nurkkalainen oli
suolle rakentanut

Oli Kustaava mennyt hakemaan perunoita, oli
hengittänyt suokaasua ja tuupertunut.
Kustu meni katsomaan, missä vaimo viipyi
Näki vaimon kuopan pohjalla, meni pelastamaan.
Sinne hänkin tuupertui. Pirtissä Linda lapsivuotees-
sa, Aaro savotassa. vävy Frans Kauniskangas sat-
tui paikalle, yritti pelastaa, oli kokea kohtalon hän-
kin. Näin on tarina muistiin piirretty.

Toinenkin traakinen kuolema on jäänyt mieleeni
Se oli nuorten Järvisen Matin ja Pirilän Lassin huk-
kumainen Holomaan kosken yläpuoliseen suvantoon
koulumatkalla potkukelkalla Silloin oli kylän suru-
päivä, en ollut vielä koulussa.

Savelassa asuivat Eepi ja Emma Eepi oli Piilolan
poikia. Häntä ihmiset sanoivat tarkaksi. No tarkka
hän oli taloudenpidostaan ja koti oli siisti ja hyvä.
Kun Eepi sitten kuoli vatsahaavaan pelastaessaan
omaisuuttaan saksalaisyöksynä 45. jäi perhe ilman
isäntää.

Sotaa edeltävältä ajalta muistan, kun Autto Akki,
eli Akseli Törmänen tuli moottoripyörällä kylään.
Tätä kapistusta ihmeteltiin. Akki oli edistyksellinen
ja arvostettu mies. Häntä ihmiset katsoivat arvostaen
vaikka olikin nuori mies.

Akki oli ensimmäisiä livolaisia, jotka kaatuivat jat-
kosodassa. Myöhemmin niitä suruviestejä tuli mo-
niin taloihin. Alavainion Valde, Nurkka Jussi, Aapon
Kyösti, Puhakan Ossi, Pertun Ossi, Visa Eepi, Niessin
Eino, Puhakan Arttu, Visa Pauli, Juutisen Arvo Ka-
nervan Eepi ja muitakin, joita en muista. Sen sijaan
muistan, kun miehet lähtivät sotaan polkupyörillä
ajoen Kurenalle, josta tangolla tai tarakalla istunut
pikkupoika toi pyörän kotiin

Moni myös haavoittui pahasti sodassa. Visa Martti
kulki puujalan varassa, Tolopan Erkki ja Akseli
potivat melko kauan haavoja, Tolopan pojista oli so-
dassa kaikki viisi. Kukaan ei kaatunut.
Tasaainen ei onni ole sodassa.

Sota koetteli Livon kylää. Ehkä sodalla oli osuutensa
siihen, että sahaa ja myllyjä ei vesivoiman varaan
kunnostettu vaan tyydyttiin logomoon. Tätä logo-
moa käytiin sitten renkkusiltaa pitkin katsomassa.

Liikasen Jussi eli Juho Perttu kuului Livon nokkaikemiisiin. Hän oli harvinaisesti IKL soturi. Hän oli kokoomuksen kannattaja. Hän oli tosi oikeistolainen. Hänellä oli monta hyvää vaimoa. He pitivät kodin kunnossa ja koti oli aina hyvin kaunis. Hiihdin monesti pikkupoikana Naavalasta Liikaseen maitoa hakemaan. Se oli pienelle 10-13 vuotiaalle pojalle ankara lenkki.

Kuljeta liiki umpihangessa neljän litran maitopäntikkää. Kyllä se joskus koski olkapäähän. Näitä maidonhakumatkoja piti tehdä aina Takkuulaan asti. Ei tahtonut olla silloin maitoa taloissa, kun lehmät olivat ummessa.

Ei sitä ilmaiseksi pyydetty, mutta kerjäämiseltä se tuntui.

Puhakassa oli Aleksis ja Parta Väinö, joka oli sitten Livojoen viittopäällikkö. Puhakan Anni istui Livojoella ongella viikosta toiseen. Hän piti suvannon kalakannan kunnossa.

Puhakka Taneli oli metsätöyryntohtaja. Sakeesta Tanelin pojasta tuli sitten ilmeisesti ensimmäinen livolainen metsäteknikko. Työnjohtajia tuli myös Väinöstä ja Laurista. Hugo hoiti kotia.

Pertun harjulla arvostamani Perttulan Eepi on monesti pistänyt jäseniäni järjestykseen. Laineen Jaakko on myös piirtynyt mieleeni jämäkänä kauniin talon isäntänä. samaa voidaan sanoa Mäkelän Jussista, joka oli tosi mukava hieno mies. Mäkelän muori oli jo silloin hyvin vanha. Hän herätti kunnioitusta.

Pertun Harjulla oli usein seuroja. Me pikkupojat tulimme seuroihin Perttuun, Juutiseen, Kokkoon jne. Saarnamiehiä oli kaukaa ja läheltä. Parhaiten muistan tietysti Juutisen Kallen. Kallen veli Jaakko oli ollut isäni parhaita kavereita silloin, kun isä oli huutolaisena Juutisessa. Seuroissa meillä oli tapana kihistä eteisessä tai sitten mennä pirttiin ja kuunnella kuuliaisesti saarnaa.

Pertun isäntänä oli Kustu Perttu. Hyvin arvostettu isäntä. Sanottiin, että Perttu on rikas talo. Olin siellä joskus renkinä. Samaa sanottiin myös Kokosta, jossa isäntänä oli Jussi ja emäntänä Livojärveltä asti noudettu Hilda.

Ihan varhaisimmassa lapsuudessa on vielä mielikuva hilikun makeisista, joita ostettiin Osuuskaupasta, jonka rouvana oli Aino Kuukasjärvi. Hän oli hieno rouva. Toinen hieno rouva oli opettaja Martta Tolonen. Kerttu Turunen ei tuntunut ihan yhtä hienolta vaikka hieno hänkin oli. Martta Tolonen oli tullut tyttöihmisenä kylään. Kun Mäkelän Aate sitten tuli Amerikasta, oli Martalle mies siinä. Koulun Kalevin kanssa me sitten alakoulussa tapeltiin joskus oikein tosissaan. Kyllä siihen osallistui myös kaupan Jukka, Ylitalon Jallu, Matin Mauno, Auttolan Väinö, Mutkalan Veikko jne

Muistan, kun Rajamaan Janne alkoi rakentaa myymälää Livolle. Janne oli kasvattanut liiketoimintaansa ja niinpä hän tuli markkinamielellä kylään. Hän avasi myymälän, jakoi kaupantekijäisiä ja otti paikkansa markkinoilla.

Muistan myös kuinka sota-aikana kokoonnuttiin aamu viideltä jonottamaan kangasta joko Rajamaan tai Osuuskaupan luokse, kun kuultiin, että on tullut kuorma.

Kerran nousin Osuuskaupan luota postiauton perään ookaamaan. auton vauhti kiihtyi, missähän minä hyppään pois.

Aro-ojassa sen täytyy hiljentää, siinä oli notko silloin tien kohdalla. Siinä hyppäsi, otin pitkiä loikkia. Jalka kipeytyi, känkkäsin kotiin ja olin hiljaa. Parin päivän päästä oli tuska sietämätön. Äiti sanoi. "Mene Toukolaan!"

Toukolaan 4 km känkkäsi pieni poika äidin korkeakantaisissa kengissä.

Touko Jussi lauleli, kopeloi jalkaa, sijoitteli luuta paikalleen ja sito sitten jalan.

"Kävele nyt kotiin ja pane jalka huivuhauteeseen" Nyt känkkäsin sitten takaisin. Haudoin jalkaa huivulla. Tuska yltyi. Sitten äiti muutti huivuhautteen kuumaksi vesihautteeksi.

Jo aukesi mätäpaise varpaitten välistä.

Toukolainen oli huippuparantaja. Hänen kauttaan kulkivat vaikeimmat tapaukset.

Hänelle tuotiin parannettavaksi ihmisiä, hevosia ja ehkä muitakin eläimiä. Toukolaisen peukalo tiesi missä pitää jänteen olla.

Tässä ympäristössä, joka tietysti vieläkin laajenee, kasvoin ja vartuin. Kasvamiseen kuuluvat nuorilla tytöillä ja pojilla erilaisten rajojen hakemiset ja erilaisten kokemusten hankkiminen.

Yksi kokemus oli väistämättä korttipelitalojen hankkiminen Osuuskaupan takana olevassa määnikössä tai koulun ladoissa Aro-ojan varressa taikka jonkin talon saunassa. Muistan vieläkin elävästi, kun sain pokerissa viitokset. Mukana olivat pelissä vehka Aate, Tolopan Erkki, Reputus Erkki ja Lyypäkin Ossi. No sen potin sain.

Livolla suuntautuivat harrastukset myös urheiluun. Esimerkkeinä olivat Alavainion valde, Puhakan Ossi ja muut aikalaiset. Innostuin urheilemisesta toisella kymmenellä. Käkelän Matin kanssa pidettiin joka ilta olympialaisia.

Myöhemmin kylällä innostuttiin enemmän urheilemisesta ja niinpä voitiin opettaa tyttöjä ja poikia urheilemaan.

Lentopalloharrastus tuli vasta vuosikymmentä myöhemmin kuvaan, elikä sähköjen kanssa samanaikaisesti

Lapsuudessamme oli työ hyvin tärkeällä sijalla. Valmistautumiseen tulevaan elämään ei ollut kovin vaativaa. Piti osata tehdä vain käsillä Oli osattava kaivaa perunoita, oli osattava tehdä halvoja Oli jaksettava vetää rankoja metsästä. Oli osattava teroittaa saha, tehdä kirvesvarsi, sahanpäät jne

Meitä oli jokaisessa talossa paljon. Me jokainen teimme vähäsen. Niistä syntyi tulos, jolla yhteisesti saimme kukin hiukan leipää. Hallavuosi oli paha isku, koska leipä ja perunat kasvatettiin pääosin itse. Olin monissa taloissa renkinä. Liikasessa, Pertussa, Puhakassa, Kanenvassa Perälässä, Seppälässä jne

livari Siliämaan jätän tarinaani viimeiseksi. Hän, Seppä livoksi kutsuttu mies oli maan taitavimpia viikateseppiä. Hänellä oli erinomaisessa kunnossa oleva koti.

Hänelle kaivoiin pottuja, ojaa, kitkin ruohoa ja liehdoin pajassa. Hänelle olin latomassa Tervahautaa, pillkkomassa tervaksia hautaan

Tein hänelle monenlaisia rengin töitä. Viimeiseksi olin rakennusmiehenä. livari oli mahtava nauramaan ja mahtava veisamaan. Lukemiseksi hän tarjosi postilloja. Tiedonjanoisena luin niitäkin.

Nuoruuteni Livolla oli antoisaa
Livolle oli mukava tulla
Savotasta, kun tultiin oli Livolla koti
Reissussa kun oltiin oli Livo mielessä

Nyt Teitä hyvät livolaiset
Tähän päivään pyydän
Palatkaamme aikojen takaa
aikaan nykyiseen

Aika kulkee, kello käy
Puut kasvavat, Livo virtaa
Tiimalasin hiekka valuu
On Livolla uusi aika

Uusi aika on tuonut uuden mielen
On tehty kyläseura
On unohdettu alakulo
On ruvettu uuvestaan elämään

Asutaan täällä
Pijetään kesäjuhla joka vuosi
Pijetään hauskaa
Arvostetaan toinen toisiamme

Katsotaan eteenpäin.
Käytetään päätä toimitaan luovasti.
Pelataan nykyisen yhteiskunnan
säännöillä täällä Livolla.
Tehdään itsemme kilpailukykyisiksi
Tehdään ja uskotaan tulevaisuuteen!

Kiitos Teille rakkaat livolaiset
olette hyvä näyttelämään,
olette näytelleet kuuntelevanne.
On tästä jäänyt moni pois
Ajattelin kuitenkin, että ei kerralla kaikkea
Ei ihan kaikkea kerrota
Jää tuonne nuotiollekin jotain.

PLI

Livon maa- ja kotitalousnaisten kuulumisia

Tämän vuoden kevät ja kesä ovat olleet maa- ja kotitalousnaisille sangen kiireistä aikaa. On ollut useiden juhlien suunnittelua! Lentopalloturnauksessa oli muonituksen lisäksi monenlaista oheisohjelmaa, erilaisia kilpailuja, arpojen myyntiä ym.

Kesäpäivillä, eli entisten oppilaiden ja opettajien tapaamisessa, maatalousnaisethan sielläkin vastasi ruokahuollosta n. 225 vieraalle.

Keväällä tuli Oulusta jo kirje, että kesällä on Oulussa maatalousnäyttely, joten sielläkin pitäisi olla mukana. Kutsuimme kotitalousneuvoja Ritva Ronkaisen opastamaan ja selostamaan eri tehtäviä ja olemaan avuksi suunnittelussa. Heinäkuun 2. päivänä lähdimme Liepeen pappilaan opiskelemaan eri tehtäviä, ohjaajina olivat Soile Hiltunen, Marja Vehnämaa ja Ritva Ronkainen. Livolaisia oli seitsemän henkeä ja muilta kyliltä 40, eli olihan meitä suuri joukko koolla.

Aloitimme eri juhlien suunnittelun keväällä ja hyvissä ajoin naisten kanssa miettimään ja suunnittelemaan ohjelmia sekä ruokia kaikkiin kesäisiin tapahtumiin. Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty.

Lentopalloturnaus sekä toimintapäivä olivat 12.7. Ruuaksi valitsimme perinteisen lohisopan ja lisäksi lihasopan sekä lisukkeet, jälkiruokana oli kahvi ja pulla sekä paistettuja lätyjä. Makkaroita paistoi Esko, tikkua heitettiin Mailan valvonnassa, pölkkykilpailun hoiteli Paavo, onginnassa Virve ja Armi, arvanmyynissä touhuserivat Helinä ja Maire. Me toiset naiset hoitelimme keittiön puolta.

Yleisöä saapui mukavasti paikalle seuraamaan lentopallo-ottelua. Vilkastä oli muillakin ”kilpailupaikoilla” kuin lentopallokentillä.

Arpajaisissa oli pääpalkintona meidän kutoma poppanaliina, johon olimme kevään aikana työilloissa leikanneet poppanakudetta.

Seuraavana päivänä eli 13.7. oli sitten se Kesäpäivän juhla eli entisten oppilaiden tapaaminen. Valmistamamme ruoka noudatteli paljolti edellispäivän ruokalistaa. Ruokaa piti varata huomattavasti enemmän, koska ruokailijoita ilmoittautui runsaasti! Ruoka oli hyvää ja sitä oli riittävästi.

”Suuri koitos” oli Oulun Farmari-maatalousnäyttelyssä. Tutustuimme Mailan, Esterin ja Tertun kanssa vähän etukäteen paikkoihin. 2.8. tuli meille aika lähteä töihin, menimme kahdeksaksi ja meillä oli ruokamyyni Farmari-ruokaravintolassa, annostelu ja tarjoilu. Ruokia oli muutamia erilaisia.

Koko päivän – aamusta iltaan – oli ruokailijoita. Ajoittain piti tosi kiirettä kumpikin päivä, vaikka myyntipisteitä oli toistakymmentä. Ruoka näytti maistuvan ihmisille. Hauskaa oli porukalla tehdä siellä töitä ja katsella näyttelyvieraita. Esko Riihihokin oli Oulun Farmarissa esittelemässä Livon kylää. Meillä oli mukana oikein hienot esitteet, joita Esko sai vuoden kyläläisenä kunnian esitellä! Mukavasti siellä meni kaksi hikistä päivää! Lämpöäkin riitti; mittari näytti kolmeakymmentä.

Odotellemme nyt syksyä ja jos sadetta saadaan, saamme ehkä sienikurssin. Tälle kurssillehan tarvitaan sieniä luonnosta. Toivottavasti sienirihmastot eivät ole kuivuneet. Kurssista ilmoittelemme lähemmin ilmoitustaululla.

Myöhemmin syksyllä alkavat taas käsityöillat. Maatalousnaisten kanssa on mukava toimia! He ovat osaavaa ja osallistuvaa porukkaa; on hyvä laittaa pitoja, koska meitä saapuu aina suuri yhteneväinen porukka koolle ja hommat hoituvat mukavasti yhdessä.

Tervetuloa mukaan meidän toimintaamme! Otamme ilolla vastaan uusia ideoita. Hyvää syksyn jatkoa ja ihania marja- ja sieniretkiä kaikille – ja nauttikaa kauniista luonnostamme.

Livon kylällä käynnissä olevat hankkeet

Eletäänhän sitä nytteni – Livon kylän ehommaksi elämäksi

Aikataulu: 26.10.2001 - 31.12.2003

Rahoitus: Jokivarsien moderni maaseutu JoMMA ry:n kautta
TE-keskus (EU+valtio), Pudasjärven kunta, Livokas ry

Tilanne: Hankkeessa on toteutettu tietotuvan investoinnit v. 2001, rakennettu myllyn ja sahan rippeet nähtävyydeksi Illikaisen kosken rannalle v. 2002 ja toteutettu palvelu- ja elinkeinokysely kylällä v. 2002.

Hankkeessa on vielä mahdollisuus kaikille Livolla olemassa oleville yrittäjille tai yritystä harkitseville ideakohtaista konsultointia. Joilla siis on mielessä jotakin tutkittua tai asiantuntijapalveluna tilata, niin ottakaapa yhteyttä, p. 040 - 545 7162. Varat kannattaa käyttää mieluummin Livolla kuin palauttaa Brysseliin.

Livolla tehdään työtä ilolla

Aikataulu: 1.6.2002 - 31.10.2003

Rahoitus: Välittäjäorganisaatio Suomen Nuorisoseurojen Liitto ry:n kautta
TE-keskus (EU+valtio), Pudasjärven kunta, Livokas ry

Tilanne: Hankkeessa on järjestetty kotiapua (siivousta, leipomista yms.) työllistämällä Päivi Perttu 1.6.2002 - 31.5.2003 kyläläisten avuksi. Hankkeen varoilla on hankittu kirpputorin, suoramyynnin ja kirjaston perustamisessa ja ylläpitämisessä tarvittavia tarvikkeita (mm. kontaktimuovit).

Samoin hankkeessa on hankittu Livon koulun tienvarsiopasteet, joista pääopaste Kirsiojantien risteyksessä on valmiina paikoillaan, ja talkoita tarvitaan vielä kahden ennako-opasteen pystyttämiseen. Hankkeessa työllistettiin 1.6. - 15.8.2003 Kaisu Puhakkaa Livon koulun monipuolisessa palvelutehtävässä sekä yleisen siisteyden ylläpidossa.

Kylävalakiat

Aikataulu: 2001 - 2004

Rahoitus: Livolla ei omarahoitusvastuuta

Tilanne: Hankkeessa on mahdollista saada uusien hankkeiden suunnitteluapua.

Hankkeessa voidaan järjestää tutustumismatkoja toisille kylille. Kylävalakioiden edustaja on Farmari-maatalousnäyttelyssä luvannut järjestää ja kustantaa livolaisille tutustumismatkan Vihannin Lampinsaareen, joka viime vuonna valittiin vuoden kyläksi Pohjois-Pohjanmaalla. Toteuttanemme retken hirven metsästyksen jälkeen.

Hankkeessa voidaan järjestää koulutuksia, joita kyliltä toivotaan. Ideoita voi lähettää suoraan Marja-Liisa Junekselle, p. 044 - 576 4319 tai sitten pohdituttua vaikka Livokkaan hallituksella, joka pohdittuaan lähettää viestiä eteenpäin.

Ikäihmisten pärjääminen haja-asutusalueilla

Aikataulu: 1.3.2003 - 31.12.2004

Rahoitus: Oulun lääninhallitus, Pudasjärven kunta, Utajärven kunta, Kuivaniemen kunta, Iin kunta, Yli-Iin kunta, Ylikiimingin kunta, Oulunsalon kunta

Tilanne: Hanke on aivan alkumetreillään. Hankkeessa tullaan tekemään kaikille yli 75-vuotiaille livolaisille kunnan toimesta kotikäynti. Tämä on tietysti vapaaehtoinen. Kotikäynnillä käydään läpi jokapäiväisen elämän asioita ja pyritään yhdessä löytämään vaikeisiin asioihin vastauksia.

Hankkeen yhtenä tärkeimmistä tavoitteista on luoda ikäihmisille turvallinen ympäristö Livolla lähellä asuvien eri alojen ammattilaisten ja taitajien toimesta. Tavoitteena voidaan pitää, että Livolla asuvat sairaanhoidon ammattilaiset hoitaisivat Livolla asuvia. Halonhakuinkin voitaisiin onnistua järjestämään livolaisittain. Kunta tietysti korvaisi sitovasta työstä tekijälleen. Ne kyläläiset, jotka haluavat osallistua ikäihmisten kotona pärjäämiseen omalla työpanoksellaan, ottakaa yhteyttä minuun, p. 040 - 545 7162.

Myös alle 70-vuotiaiden, jotka haluavat kotikäynnin, on mahdollista päästä mukaan hankkeeseen soittamalla Pudasjärven kuntaan Tuula A. Tolkkiselle, p. 040 - 507 1252.

Hanketerveisin,

Anni-Inkeri Törmänen

Rauhanyhdistyksen kuulumisia

Koululla pidettiin 19.-20. heinäkuuta perinteiset kesäseurat, joissa puhujavieraina olivat Päiviö Karttunen ja Pekka Lohi Ranualta. Lämmin kesäsää helli seuraväkeä, jota oli paikalla ilahduttavan runsaasti.

Rauhanyhdistyksen järjestämä kesäretki suuntautui tällä kertaa Posiolle. Ohjelmassa oli Pentikillä käynti, makkaranpaistoa ja uintia Livojärvellä sekä tutustuminen Sirniön seppäkylään. Paluumatkalla ”katsastettiin” vielä Syötteen luontokeskus.

Kyläsuunnitelman päivittämisen aika lähestyy

Livon kylän kyläsuunnitelma laadittiin ensimmäisen kerran kesällä 2001. Siihen kirjattiin kylällä toimivien yhdistysten voimin paljon asiaa kylän ominaisuuksista, vahvuuksista, historiasta, väestöstä ja elinkeinoista. Samoin siihen kirjattiin myös toiminnan tavoitteet, mm. kyläkysely, tietotupa, sahan ja myllyn nähtävyys sekä pusikoiden raivaus.

Aivan kaikkia mitä silloin kirjattiin ei ole vielä kylällä tehty, mutta paljon kuitenkin. Tulevaisuuden suunnitelmien täsmentämiseksi, toivotaan kyläläisiltä vastauksia alla oleviin kysymyksiin. Palauta vastaukset Livon kioskin postilaatikkoon tai tietotuvalle pe 19.9.2003 mennessä. Kiitos!

Vastauksista laaditaan uusi kyläsuunnitelma, joka käydään läpi ja hyväksytään Livokas ry:n varsinaisessa kokouksessa su 12.10.2003 klo 12 Livon koululla. Tervetuloa!

- 1) Mitkä ovat kylän nykyiset vahvuudet? Miksi Livo on nyt hyvä?

- 2) Minkä asian pitäisi kylällä muuttua, että kylä tulisi paremmaksi?

- 3) Miten kylälle saataisiin uusia asukkaita? Tarvittaisiinko uusia asukkaita?

- 4) Miten kyläläiset rohkaistuisivat perustamaan yrityksiä ja tekemään työtä Livolla? Miten Livolle saataisiin lisää elämisen edellytyksiä?

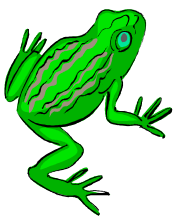
- 5) Omat ideat, mitä Livolla kannattaisi tehdä. (Voit jatkaa toisellekin paperille.)

LASTENNURKKA

Etsi kirjainruudukosta seuraavat asiat.

Ne voivat olla vaaka-, pysty- ja vinottaissuunnissa.

A S Ä K A S I J K L M N T
C O A R T W Ä M I N O P K
E L U M A I Ö F G H L R O
S Y R J M I N Ä V P D E I
A P I R L A U T A S P O R
N A K L L O K O I S A V A
B L O O P S U K A X D A Å
U K I P R A U T O K U A L
J I K A I N E M E S S I K
S N Y O N H D E S Ä N I S
A T R R E E B F H K Ö P M
H O O K K Y J Ä N I S S A
P A L K O G A N A L K O S

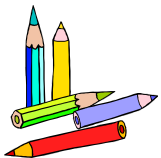
TUNTEELINEN SIILI

OI, SANOI SIILI, OLEN TUNTEELLINEN
SIILI, OLEN HYVÄ , KILTTI, HELLÄ.
JA KENELLÄPÄ KELLÄ ON
VASTAANSANOMISTA?

SE VAIN ON SURULLISTA, ETTÄ
PIIKKIKUOREN ALLA
SIILIN HELLYYS PIILI.

OI, SANOI SIILI OLEN SURULLINEN
SIILI, NIIN YKSINÄINEN JOTTA!

JA SE ON IHAN TOTTA:
SE YKSINÄNSÄ ELI JA PIIKEIN
PIIKITTELI, JA PIIKKIKUOREN ALLA
SITTEN ITKESKELI.

Kirjoita meille lyhyt runo tai juttu lemmikistäsi tai muusta eläimestä tai asiasta. Julkaisemme juttuja tulevaisuudessa lehdissä. Lähetä tai tuo juttu Livon koululle.

Osoite; Livokas ry. / lehti, Kirsiojantie 31, 93220 Livo

”Muinaisia” asioita oppimassa

Koko talven kestänyt harrastelija-arkeologiakurssi huipentui toukokuun puolessa välissä arkeologi Mika Sarkkisen ja Kierikkikeskuksen johtajan Leena Lehtisen johtamaan maastoretkeen Pudasjärven ja Yli-Iin maisemiin.

Arkeologi Mika Sarkkinen (keskellä) esittelemässä kuulijoilleen pyyntikuoppia

Lähes kaikki maastoretkelle osallistuneet olivat käyneet ainakin yhdellä harrastelija-arkeologian luennolla talven aikana joko Yli-Iin Kierikkikeskuksessa tai Pudasjärvellä Kansalaisopistolla. Luennot alkoivat viime lokakuussa ja niitä oli kaiken kaikkiaan 8 lukuvuoden 2002 - 2003 aikana. Luennot olivat toinen toistaan mielenkiintoisempia. Niillä saimme tietoa mm. arkeologian perusteista sekä Suomen ja erityisesti oman alueemme esihistoriasta sekä muinaisjäännöksistä. Kuulimme myös kokeellisesta ja antropologisesta arkeologiasta sekä harrastaja-arkeologisesta toiminnasta ja näimme suuret määrät mielenkiintoisia kuvia.

Mutta kaikista mielenkiintoisin jäi viimeiseksi. Maastoretki. Olimmehan toki talven aikana kuulleet muinaisjäännöksistä teoriassa ja nähneet paljon kuvia, mutta vasta kun itse niitä pääsee näkemään omin silmin ja vielä asiantuntijoiden opastuksella, niistä tulee helpommin tajuttavia.

Retkemme alkoi Pudasjärven rannalta, uimarannalta. Yllättävistä paikoista sitä voi muinaisjäännöksiäkin siis löytää... Kivikauden ihmisetkin olivat kaikesti pitäneet paikkaa hyvänä ja asustelleet rannalla aikansa, jättäen jälkeensä mm. muutamia asuinpaikkoja ja kvartsi-iskoksia. Tuntui hienolta katsoa omasta kädestä valkoista kiven palasta ja ajatella, että joskus tuhansia vuosia sitten joku ihminen on tämänkin saanut aikaan tehdessään itselleen jotain tarve-esinettä.

Retkeilijät tutkimassa arkeologista kaivausta

Kiertelimme useita paikkoja sekä Pudasjärvellä että Yli-Iin seutuvilla. Pääsimme ihailemaan lapinhautoja, kiviröykkiöitä, asuinpaineita ja pyyntikuoppia toinen toisensa jälkeen. Tuntui suorastaan uskottomalta, että miten melkein jokainen kuoppa oli jokin muinaisjäännös. Heti tuli mieleen, että kyllähän niitä Livollakin kuoppia riittää, pitänee alkaa tutkimaan niitä tarkemmin... Kävimme myös tutustumassa oikeaan arkeologiseen kaivauspaikkaan. Oulun yliopiston kansainvälinen arkeologiakurssi tutki Yli-Iin Kierikissä 5000 vuotta vanhaa kivikautista asuinpaikkaa.

Jätinkirkko

Retkemme huipentui Haukiputaan ja Yli-Iin rajalla olevan kivirakan näkemiseen. Aivan kivirakan reunassa oli jätinkirkko. Jätinkirkot ovat suurikokoisia, suorakaiteenmuotoisia tai soikeita kivivalleja. Niiden alkuperäistä tarkoitusta ei tunneta, mutta niitä on pidetty linnoituksina, uhripaikkoina, pyyntiaitauksina ja piilopaikkoina. Nykyään tutkijat kuitenkin olettavat, että jätinkirkot liittyvät hylkeenpyyntiin.

Itse kivirakkaan oli tehty myös reilut parikymmentä kuoppaa, rakkakuoppaa. Niissä on todennäköisesti säilytetty saaliita (*Tulipas heti käytyä Ällissä tutkimassa molemmat kivirakat, löytyykö niistä kuoppia... Pikaisen tarkastuksen jälkeen totesin, että eipäs tämä muinaisjäännösten etsiminen niin helppoa olekaan, kun ei ole asiantuntijat matkassa...*).

Rakkakuoppa

Kivirakan lähetyvillä metsässä oli myös todella suuri n. 10 – 12 m leveä, 23- 25 metriä pitkä ja noin metrin syvä kivikautinen asuinpaine. Tuntui hienolta katsella isoa painannetta ja ajatella, että tämä on ollut varmaan joskus ison perheen tai mahdollisesti monenkin perheen koti. Voi, kun pääsis näkemään aikojen taakse, millaista se elämä oikein oli silloin...

Matka takaisin Pudasjärvelle meni haaveillen muinaisjäännöksen löytämisestä...

Toukokuussa alkoi Kansalaisopistossa sangen mielenkiintoisen nimen omaava kurssi: *Primitiivistä keramiikkaa ja koruja*. Sinnehän oli jo nimen perusteella pakko päästä!

Kurssin ensimmäinen kokoontuminen oli Kansalaisopiston Pirkassa. Siellä saimme ensitöiksemme jokainen käsiimme kymmenen kilon pötkön punasavea. Samaan aikaan, kun savitöitä ennenkin harrastaneet jo muotoilivat savesta kauniita esineitä, minä vielä katsoin kauhuissani raskasta savipötköä ja

totesin itsekseni taputtelevan savea vielä ensi talvenakin. Lopulta pääsin kuitenkin aloittamaan keramiikkataiteilijan urani opettajamme, Vuokko Nymanin, kärsivällisellä opastuksella.

Teimme esineitä makkaratekniikalla, eli pyörittelimme savesta ”pullanlettejä”, joita pinosimme päällekkäin toivottuun muotoon ja liitimme sitten tarkasti, ilmakuplien jäämistä varoen, toisiinsa. Muovailu vei minut heti mukaansa! Intoa ei kadottanut edes se, että oma suippopohjainen ruukkuni näytti lähinnä kolmevuotiaan lapsen tekemältä, toisten kurssilaisten kauniiden muinaisten näköisten emoveistosten rinnalla.

Muotoilimme savitöitämme parina, kolmena iltana. Päästessäni saven muotoilussa vauhtiin, minäkin muotoilin selkä- ja käsilihakset hellinä savipötköstäni useita ruukkuja. Taisinpas innostuksissani aloittaa toisenkin savipötkön... Neljäntenä ja viimeisenä iltana kiillottelimme hieman jo kuivahtaneita esineitämme muovipusseilla tai kangaskäsineillä. Ja lopuksi jopa pelkällä kämmenellä. Kiillotuksen jälkeen esineiden mattapinta muuttuikin kauniin kiiltäväksi.

Etualalla polttoa odottavia keramiikkaesineitä, taka-alalla naiset latomassa tiiliä maaunun pohjalle

Esineiden raakapolton teki opettajamme sähköuunissa Pirkassa. Esineiden varsinainen polttaminen suoritettiin maaunin Jaurakkajärvellä kesäkuun puolessavälissä. Maaunni tehtiin erään mökin perunapeltoon, jonne mökin isäntä oli traktorin kauhalla tehnyt 30 – 50 cm:n syvän kuopan. Tasoittelimme ensin hieman lapioilla kuopan reunoja, jonka jälkeen ladoimme kuopan pohjalle kerroksen tiiliä. Tiilien päälle laittelimme sekalaisen kasan heiniä, pieniä halkoja, sahan- ja rantepurua, jopa lehmänlantaa sekä myös rasvattomalla maidolla valellut keramiikkatyömme. Lopuksi vielä ”kuorrutimme” kasan varovaisesti ohuella kerroksella multaa ja multaisia ruohopaakkuja sekä pistelimme siihen muutamia ilmaputkia. Sitten kaikki olikin jo valmista maaunun sytyttämistä varten.

Sytyttäminen tapahtui kolmesta, neljästä eri kohdasta. Maaunin ei ollut tarkoitus palaa roihuten, vaan kytemällä. Tästä syystä uunia olikin seurattava koko ajan, etteivät tulenlieskat päässeet valloilleen. Esineitä poltettiin maaunin vajaan viikon verran.

Kytemässä oleva maaunni

Vuokko Nyman näyttämässä pajun kuoren kuorintaa

sangen raapivia. Muutaman päivän päästä ne kuitenkin olivat jo ranteessa yhtä pehmeitä kuin nahkakorut. Onneksi.

Ahkeroimme saman aamupäivän aikana myös tinakoruja ja lasihelmiä. Tinakorut valoimme paksuun männytkuoreen koverrettuihin kuvioihin. Toiset tekivät kukkia, toiset lintuja ja toiset sydämiä, toiset mitä päähän pälkähti. Tinan me sulatimme grillissä vanhassa kauhassa. Lasihelmien tekeminen oli myös todella mielenkiintoista. Pidimme toisessa kädessä pitkää lasinsuikaletta ja toisessa karhuntaljan palasella suojattua pyöränpinnaa. Pistimme lasin tohon lämpöön, jossa se alkoikin pian muuttua muotoaan ja sulaa. Opettajamme avustuksella saimme muotoiltua enemmän tai vähemmän kauniita lasihelmiä pyöränpinnan ympärille. Kun helmi oli valmis, se pistettiin vähäksi aikaa jäähtymään karhuntaljojen väliin, jossa se ei päässyt kylmenemään liian nopeasti. Punaisesta lasinsuikaleesta tehdystä lasihelmestäni tuli pieni, sievä ja kauniin sininen, josta hieman kuultaa punainen väri läpi.

Porukalla lasihelmeä tekemässä

Kun maauni oli palanut vajaan viikon verran, kävimme kaivamassa keramiikkaesineemme ylös. Ne olivat vielä lämpimiä ja hyvin nokisia. Saimmekin ohjeet pestä esineemme ennen "käyttöönottoa". Pesun jälkeen niistä tuli mustan ja ruskean täplikkäitä sekä maidon ja kiillottamisen ansiosta kauniin kiiltäviä.

Valmiit keramiikkaesineemme olivat niin hienoja, että ne kelpasivat näyttelyyn Pudasjärven kirjastoon.

MiPe

Hierontaa

Syyskauden 2003 hierontapäivät ovat:

11.–12.9.	Torstai-perjantai
29.–30.9.	Maanantai-tiistai
14.–15.10.	Tiistai-keskiviikko
30.–31.10.	Torstai-perjantai
13.–14.11.	Torstai-perjantai
27.–28.11.	Torstai-perjantai
15.–16.12.	Maanantai-tiistai

Edulliset hinnat:

- osahieronta (30 min) 12 €
- puolihieronta (50 min) 20 €
- kokovartalohieronta (90 min) 32 €

Ajanvaraukset voit tehdä Livokas ry:n kautta (p. 08 – 823 164), käymällä Livokkaan kioskilla tai soittamalla suoraan minulle (p. 040 – 592 3292).

Anne

Hiuksia leikataan Livolla

Parturipalvelu jatkuu Livon koululla joka toinen keskiviikko.
Kioskilta voi varata puolen tunnin aikoja seuraaville päiville:

ke 3.9. klo 17-19
ke 17.9. klo 17-19
ke 1.10. klo 17-19
ke 15.10. klo 17-19
ke 29.10. klo 17-19
ke 12.11. klo 17-19
ke 26.11. klo 17-19
ke 10.12. klo 17-19

Syysterveisin,
Anni-Inkeri Törmänen

Livokas mainostaa

Kirpputori

Voit tuoda tarpeettomat vaatteesi ja tavarasi meille myyntiin, niin myymme ne puolestasi. Myyntipaikkoja on 10 ja niistä jokainen sisältää pöydän, hyllyn, tuolin ja vaatetangon hengareineen. Tilaa löytyy myös huonekaluille sekä muille isommille tavaroille.

Saat myyntipaikan kahdeksi viikoksi (ma - la). Jos pöytään ei ole varauksia jälkeesi, voit pitää halutessasi tavaroitasi myynnissä toisetkin kaksi viikkoa. Myyntipaikasta maksat vuokraa vain 10 % myynnistä. Eli jos et myy mitään, et myös maksa mitään.

Jos vapaita pöytiä löytyy, niin voit myös vuokrata pöydän vain päiväksi tai kahdeksi ja tulla itse myymään tavaroitasi. Vuokra on tällöinkin sama: 10 % myynnistä.

Halutessasi voit myyntiajan jälkeen lahjoittaa myymättä jääneet tavarasi ja vaatteesi Livokas ry:lle.

Suoramyynti

Suoramyyntiin voit tuoda uusia tuotteita, esim. käsitöitä, leivonnaisia sekä kasvattamiasi juureksia ja vihanneksia. Suoramyyntiin tuomillasi tavaroilla ei ole aikarajaa, kunhan muistat vain **ITSE** huolehtia, että myytävät tuotteesi ovat tuoreita. Myyntipaikasta maksat vuokraa 10 % myynnistä.

Livokkaan kirpputorille ja suoramyyntiin kannattaa tulla tutustumaan kauempaakin. Meillä on myynnissä hyvää tavaraa edullisesti. Voit tehdä yllättäviäkin löytöjä pienellä rahalla. Otamme tavaraa myyntiin kaikkialta, myös Livon ulkopuolelta.

Suoramyyntin tilityspäivät sekä kirpputorin vaihto- ja tilityspäivät ovat syksyllä 2003: la 6.9., la 19.9., la 4.10., la 18.10., la 1.11., la 15.11., pe 29.11., la 13.12., la 27.12.

Lisätietoja sekä varauksia kirpputorille ja suoramyyntiin voit kysellä Minnalta (040-5049 663).

Kirjasto

Kirjasto toimii kioskin aukioloaikoina koululla keskiluokassa. Kirjastosta saa lainata kuka tahansa kirjoja, kasetteja ja CD-levyjä. Laina-aika on kuukausi. Laina-ajan ylittämisestä ei ole määrätty rangaistuksia, joten toivomme, että jokainen lainaaja noudattaa laina-aikaa. Lisäksi kirjastossa voi lueskella lehtiä ja pelata koulun pelejä sekä tutustua kouluaikeiden oppimateriaaleihin. Materiaalista voi kopioida esim. koulutehtäviä kotiin harjoiteltaviksi.

Lainaatiedot kirjataan kirjastossa olevaan vihkoon. Palautettavat kirjat jätetään kirjastossa olevaan palautuslaatikkoon, josta kirjastonhoitaja ne järjestelee takaisin oikeille paikoille hyllyyn.

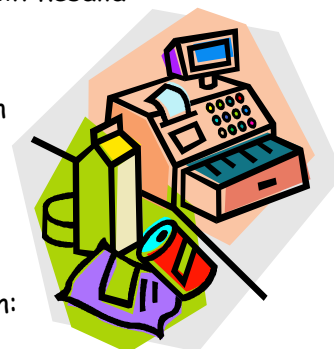
Livokas ry ottaa edelleen vastaan lahjoituksia kirjastoon. Voit tuoda vanhat tai tarpeettomat kirjat, lehdet, videofilmit, levyt, kasetit, cd-levyt ja tietokonepelit, niin pistämme ne hyllyyn kylälaisten ja mökkiläisten lainattaviksi. Kirjastossamme on jo pari tuhatta kirjaa! Siitä suuret kiitokset kaikille lahjoittajille!

Kioski

Lämmin kesä alkaa olla jo takanapäin ja talvea kohti kuljetaan. Kioskista myytiin kesällä jäätelöä ennätysmääriä ja myös limsat kävivät hyvin kaupaksi.

Tavaravalikoimaa on lisätty pikkuhiljaa ja pyritty saamaan kylälaisten tarpeiden mukaisiksi. Livokkaan kioski tavoittelee vain kylälaisten hyötyä, joten miettikääpä mitä haluaisitte kioskissa olevan myytävänä. Otamme mielellämme vastaan toivomuksia ja ehdotuksia asiakkailta.

Ja jos järjestät isompia pitoja tai tarvitset muuten isompia eriä jotakin: tukusta voi tilata edullisia tukkupakkauksia. Kannattaa kysellä kioskista!

Kioskilla otetaan vastaan myös palautuspulloja, joten niitä ei enää tarvitse kantaa Kurenalle.

LIVON MONIPUOLINEN "SUPERMARKETTI" AVOINNA

**KIOSKIN, KIRPPUTORIN, SUORAMYNNIN,
KIRJASTON JA TIETOTUVAN
AUKIOLOAJAT**

1.9. - 31.12.2003

**ma-ti, to - pe 12.00 - 18.00
la 10.00 - 18.00 (tietotupa 10.00 - 16.00)
ke, su SULJETTU**

Palveluita:

Maan-, soran- ja puunajoa, lumitöitä

Yrjö Perttu 08-836 641, 0400-917 950

Sisustus(laatoitus)- ja kirvesmiestyöt, puunajo, polttopuuta

Jarmo Puhakka 08-836 646, 0400-805 601

Kaivuri- ja lumityöt, taksi

Urpo Perttu 08-836 629

Poronlihaa

Eero Niemi 08-836 622, 040-511 9266

Rakennuspiirustukset (mökkit, saunat, asuinrakennukset)

Eero Niskasaari 08-836 616, 0400-243 158

Hiusten leikkaus, juureksia, sipuleja, hunajaa

Anni-Inkeri Törmänen 08-836625, 040-545 7162

Sahaus, puutavara, polttopuut, muhat, puunajo

Kauko Juutinen 08-836 645, 0400-294 454 Tarmo Tolonen 08-836 617

Mullinlihaa, traktORITYÖT

Pekka Törmänen 08-836 619, 040-535 5834

Livojoen leirintä

Martti Nissi, Ranuantie 1405, 08-836 675

Mansikoita, perunoita

Hannu Nissi 08-836 667

Autoremonttia, savulohta

Alpo Turpeinen 0400-243 142

LVI- työt

Urpo Uusi-Ilkainen 08-836 601 Jukka Uusi-Ilkainen 08-824 269 Esa Uusi-Ilkainen 0400-697 176

Mansikoita, varhaisperunaa

Niilo Kokko 08-836628

Leivonnaisia, kakkuja

Ulla Salmela 040-526 1897

Saha- ja höylätavaraa, polttopuuta

Arvo Laakkonen 040-5491348, 08-836636

Hierontaa

Koulutettu hieroja Anne Puhakka 040-592 3292

Ilmoitustaulu

- ✓ Seuraava Livon Sanomat ilmestyy jouluksi. Jos haluat kirjoituksesi yms. lehtemme, toimita se Tietotuvalle tai Minnalle marraskuun loppuun mennessä. Jos Sinulla on jotain kysyttävää, ota yhteyttä Minnaan.
- ✓ Livon Sanomien joululehdessä voit lähettää jouluterveisesi ilmaiseksi toisille lukijoille sekä tuttavillesi. Toimita terveisesi Tietotuvalle marraskuun loppuun mennessä.
- ✓ Jos haluat itsellesi tai läheisellesi omaperäisen joululahjan, tuo Tietotuvalla valokuviasi ja teetä niistä kalenteri vuodelle 2003. Voit tehdä kalenterista joko yksisivuinen tai 12-sivuinen vuosikalenterin. Kuvat kalenteriin tulisi mielellään olla vaakatasoon otettuja. Voit myös ostaa valmiita Livokkaan kuvista tehtyjä kalentereita.
- ✓ Livokkaan mökkiläisille järjestämä sekajätteen keräily kesällä 2003 ryöstäytyi käsistä, koska ohjeita ei noudatettu. Roskien tuonti on **KIELLETTY** kyläseuran roskikseen 21.7. lähtien.
- ✓ *Elettiinhän sitä ennenni – Livon kylän neljä vuosisataa* –historiikkikirjan uuden painoksen tilauslistaan on tullut muutama nimi lisää, mutta ei vielä kukaan tarpeeksi. Tarvitsisimme vielä tilaajia lisää, sillä kirjan tilaaminen sekä hinta riippuu tehtävien tilauksien määrästä:
 - 50 kpl 41 € (246 mk)
 - 100 kpl 27 € (163 mk)
 - 150 kpl 22 € (132 mk)

Jos olisit kiinnostunut hankkimaan kirjan, ilmoittele Livon kioskille tai sähköpostitse osoitteeseen: livokas@luukku.com

Kirja olisi myös hieno joululahjaidea...

- ✓ Muita joululahjaideoita löytyy myös suoramyynnistä ja kioskilta! Livokkaan omia tuotteita:
 - reseptikirja 3 €
 - lippis 8 €
 - T-paita 10 €
 - Livokkaan viiri 55 €

Livolla tapahtuu:

Hirven nylkynäytös ja hernekeittoa	la 27.9.	klo 15	Hirvikodalla
Vanhustyön ilta	ti 30.9.	klo 19	
Livokas ry:n yleinen kokous	su 12.10.	klo 12	
Isäinpäiväjuhla	su 9.11.	klo 12	
Joulumyyjäiset	la 29.11.	klo 12 - 15	
Joulujuhla	su 14.12.	klo 12	
Jouluhartaus	su 21.12.	klo 18	Hirvikodalla
Uudenvuoden vastaanotto	ke 31.12.	klo 23	Hirvikodalla

- ❖ Rauhanyhdistys järjestää lauluseuroja vähintään kerran kuussa. Seurat pidetään kodeissa tai koululla. Seuratkaa ilmoitustauluja!
- ❖ Ikäihmisten pärjääminen sivukylillä –hankkeen tiimoilta järjestetään kerran kuussa toimintapäiviä Livon koululla.
- ❖ Ja muistattehan seurata kylän ilmoitustauluja ja kotisivujamme <http://www.pudasjarvi.fi/kylat/livo>, sillä tapahtumia voi tulla lisää!

Mitä värikkäintä syksyä lukijoillemme,

toivottavat

Livokkaan työntekijät

(Älkää masentuko, vaan nauttikaa!)